

Φροντίζοντας τον πλανήτη μας

Ένας Εκπαιδευτικός Οδηγός 10 Σχεδίων Μαθημάτων
για μαθητές και μαθήτριες Β' Βάθμιας Εκπαίδευσης

Περιεχόμενα

Πρόλογος

10 Σχέδια Μαθήματος

1. **Ενώνοντας τις έννοιες:** Κλιματική Αλλαγή, Οικολογικές κρίσεις, Ανισότητες μεταξύ των φύλων, Αλληλεξαρτήσεις
2. **Μέσα στα παπούτσια των άλλων:** Κοινωνική ανισότητα, Συνέπειες της κλιματικής κρίσης, Ανθρώπινα δικαιώματα
3. **Αλληλεξαρτήσεις και διασταυρώσεις των προνομίων και των διακρίσεων:** Κοινωνική και κλιματική δικαιοσύνη, Διαθεματικότητα
4. **Τι είναι ισότητα και τι δικαιοσύνη:** Κοινωνική δικαιοσύνη, Δικαιοσύνη με έμφαση στη διάσταση του φύλου, Ισότητα, Αλληλεγγύη
5. **Άνθρωποι σε κατάσταση:** Στερεότυπα, Οικονομική ανισότητα, Μόλυνση και υποβάθμιση του περιβάλλοντος, Ανισότητα μεταξύ των φύλων
6. **Πάρε θέση:** Περιβαλλοντικές και κοινωνικές ανισότητες, Δικαιοσύνη μεταξύ των φύλων
7. **Υπάρχει πλανήτης Β!:** κλιματική και κοινωνική δικαιοσύνη, έμφυλη διάσταση της δικαιοσύνης
8. **Διακρίσεις και ανισότητες:** Κοινωνική δικαιοσύνη, Διαθεματικότητα (intersectionality), Εμβάθυνση στην έμφυλη διάσταση της δικαιοσύνης
9. **Ακτιβιστικό Παζλ:** Ανθρώπινα δικαιώματα, Ατομική και συλλογική δράση, Ακτιβισμός
10. **Εξερευνώντας τον Οικοφεμινισμό:** Οικοφεμινισμός

«Η παρούσα έκδοση συγχρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Τα περιεχόμενά της αποτελούν αποκλειστική ευθύνη της ActionAid Ελλάς και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης».

Πρόλογος

Το εκπαιδευτικό υλικό «Φροντίζοντας τον πλανήτη μας, ένας Εκπαιδευτικός Οδηγός 10 Σχεδίων Μαθημάτων για μαθητές και μαθήτριες Β΄ Βάθμιας Εκπαίδευσης», αποτελεί μέρος του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Ecoality: Youth and Local Authorities Together for Climate and Gender Justice, που στοχεύει στην ευαισθητοποίηση και στην καλλιέργεια του αισθήματος συν-ευθύνης σχετικά με την αλληλεξάρτηση των οικολογικών κρίσεων και των ζητημάτων κοινωνικής δικαιοσύνης με έμφαση στη διάσταση του φύλου.

Το παρόν υλικό αποτελεί την ειδικά προσαρμοσμένη εκδοχή του εκπαιδευτικού υλικού για μαθητές και μαθήτριες της Β΄ Βάθμιας Εκπαίδευσης με σκοπό μια βιωματική προσέγγιση για τη διερεύνηση κρίσιμων παγκόσμιων ζητημάτων, όπως η Κλιματική Αλλαγή (climate change), η Κλιματική & Κοινωνική Δικαιοσύνη (Climate & Social Justice), με έμφαση στη διάσταση του φύλου (Gender Justice), στη Διαθεματικότητα (Intersectionality) και στον Οικοφεμινισμό (Ecofeminism). Μέσα από συμμετοχικές και βιωματικές δραστηριότητες ενισχύεται η κατανόηση των μαθητών και των μαθητριών, της αλληλεξάρτησης μεταξύ των οικολογικών κρίσεων και των κοινωνικών ανισοτήτων, εστιάζοντας ιδιαίτερα στον τρόπο με τον οποίο αυτά τέμνονται (intersect) και επηρεάζει το ένα το άλλο.

Προσεγγίζοντας αυτά τα θέματα, ο μαθητικός πληθυσμός θα ευαισθητοποιηθεί, ώστε να διαμορφώσει μια ολιστική άποψη της αλληλένδετης σχέσης μεταξύ των παγκόσμιων ζητημάτων, καλλιεργώντας και ενισχύοντας παράλληλα Δεξιότητες Ζωής, όπως δεξιότητες κοινωνικής ζωής, διαμεσολάβησης και κοινωνικής ενσυναίσθησης, καθώς και δεξιότητες του νου, όπως στρατηγική σκέψη, πλάγια σκέψη και αναστοχασμός. Ταυτόχρονα, οι μαθητές και οι μαθήτριες θα αναστοχαστούν πάνω στο πώς οι παγκόσμιες αλληλεξαρτήσεις διαμορφώνουν το σημερινό περιβαλλοντικό και κοινωνικό τοπίο, ενώ την ίδια στιγμή θα αποκτήσουν γνώσεις για κινήματα, όπως ο οικοφεμινισμός αλλά και για κινήσεις στο πλαίσιο της Κοινωνίας των Πολιτών, που προσπαθούν να αντιμετωπίσουν περιβαλλοντικά και κοινωνικά ζητήματα, συμβάλλοντας στη δημιουργία ενός πιο δίκαιου και βιώσιμου κόσμου.

Ο Οδηγός παραθέτει 10 Σχέδια Μαθήματος, με αναλυτικές οδηγίες για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων, οι οποίες αξιοποιούν μια πληθώρα μεθοδολογιών. Η σειρά με την οποία παρατίθενται τα σχέδια μαθήματος έχουν μια λογική αλληλουχία προκειμένου να προσεγγιστούν με επάρκεια οι θεματικές. Ωστόσο, μπορείτε να επιλέξετε ποια και πόσα θα υλοποιήσετε βάσει της συγκεκριμένης ηλικίας της ομάδας στόχου, με την οποία δουλεύετε, τη δυναμική της, τα ενδιαφέροντά της, το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών. Ένας προτεινόμενος αριθμός Σχεδίων Μαθημάτων για μια πρώτη προσέγγιση της θεματικής είναι τα πέντε (5) πρώτα, ενώ τα επόμενα πέντε (5) θα μπορούσαν να λειτουργήσουν επικουρικά, δίνοντας και την διάσταση της ακτιβιστικής δράσης και του κινήματος του οικοφεμινισμού.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι όλα τα σχέδια μαθήματος έχουν διάρκεια 45 λεπτών για μια ομάδα που απαρτίζεται από 20-25 μέλη.

Για να βρείτε περισσότερες πληροφορίες για το πρόγραμμα Ecoality, πατήστε εδώ:

<https://actionaid.gr/ecoality>

Για να βρείτε την πρώτη έκδοση του εκπαιδευτικού οδηγού, καθώς και το θεωρητικό και παιδαγωγικό πλαίσιο, πατήστε εδώ:

https://actionaid.gr/sites/default/files/Ecoality_Odigos_Enotites_1_2_Ekpaideytiki_Proseggisi_kai_Proseggisi_ennoion.pdf

1^ο Σχέδιο Μαθήματος

Τίτλος	Ενώνοντας τις έννοιες
Στόχοι	• Να προσεγγίσουν τους όρους οικολογικές κρίσεις, κλιματική δικαιοσύνη, ανισότητα των φύλων • Να διερευνήσουν το πώς συνδέονται οι οικολογικές κρίσεις με τις ανισότητες μεταξύ των φύλων
Σύντομη Περιγραφή ή	Ο σκοπός αυτού του σχεδίου μαθήματος είναι να εισαγάγει τους μαθητές και τις μαθήτριες σε έννοιες, όπως οικολογικές κρίσεις, ανισότητα των φύλων, κλιματική δικαιοσύνη με έμφαση στην έμφυλη διάστασή της.
Ηλικία	13χρ-18χρ
Διάρκεια	45 λεπτά
Χώρος	Μία αίθουσα ή ένας εξωτερικός χώρος, πρόσβαση το διαδίκτυο (προαιρετικά)
Υλικά	• Χαρτί του μέτρου • Χρωματιστά στυλό ή μαρκαδόροι • Περιοδικά, εφημερίδες, φυλλάδια κτλ. • Ψαλίδι • Κόλλα • Μια ηλεκτρονική συσκευή, προαιρετικά (PC, laptop ή tablet) • Πρόσβαση στο διαδίκτυο, προαιρετικά
Θεματικοί άξονες	• Κλιματική Αλλαγή • Οικολογικές κρίσεις • Ανισότητες μεταξύ των φύλων • Αλληλεξαρτήσεις
Αναπτύσσονται και καλλιεργούνται	Δεξιότητες: • Κριτική σκέψη • Δημιουργικότητα • Κοινωνική Ενσυναίσθηση • Αυτογνωσία και αναστοχασμός
Βήματα	
Προετοιμασία	Εφοδιάστε την ομάδα σας με περιοδικά, έντυπα, εικόνες/φωτογραφίες από το διαδίκτυο, για την τοπική και παγκόσμια κοινωνία, σε διαφορετικές χρονικές περιόδους, που δείχνουν μία ποικιλία από έμφυλα στερεότυπα πχ. στον τομέα της εργασίας, της ομορφιάς, της φροντίδας του σπιτιού, στις δομές/θεσμούς λήψης αποφάσεων, σε ρόλους ηγεσίας κτλ. Επιπλέον, τροφοδοτήστε την ομάδα με

	εικόνες/φωτογραφίες από διάφορες κλιματικές κρίσεις ή/και δράσεις για το κλίμα από άτομα και οργανώσεις. Σε περίπτωση που υπάρχει χρόνος, ζητήστε από την ομάδα να κάνει μία έρευνα και να συλλέξει εκείνη τις παραπάνω εικόνες από το διαδίκτυο ή από έντυπα που υπάρχουν ήδη στο οικογενειακό τους περιβάλλον. Τέλος, να σημειωθεί ότι η όλη διαδικασία, τόσο της συλλογής και όσο και μετέπειτα του κολλάζ (βλ. παρακάτω), μπορεί να γίνει αποκλειστικά και μόνο ψηφιακά.
Βήμα 1	Διάρκεια: 15 λεπτά Ξεκινήστε εξηγώντας ότι πολύ συχνά πλέον χρησιμοποιείται ο όρος Οικολογικές Κρίσεις και συνεχίστε με έναν σύντομο καταιγισμό ιδεών της ομάδας για το τι μπορεί να σημαίνει, τι μπορεί να περιλαμβάνει αυτός ο όρος. Χωρίστε, έπειτα, την ομάδα σε 2 μικρότερες (ή και περισσότερες, εάν ο αριθμός της ομάδας είναι μεγάλος) και ζητήστε να σημειώσουν τις οικολογικές κρίσεις, που γνωρίζουν ή μπορούν να σκεφτούν, τοπικά και παγκόσμια. Εμπλουτίστε τον καταιγισμό ιδεών, προβάλλοντας τις αντίστοιχες εικόνες, που έχετε ήδη συγκεντρώσει κατά το στάδιο της προετοιμασίας. Ζητήστε από τις ομάδες να συμφωνήσουν πάνω σε έναν «ορισμό» για το τί τελικά σημαίνει Οικολογική κρίση, ποια άτομα αφορά, ποια επηρεάζει και με ποιο τρόπο.
Βήμα 2	Αφού ολοκληρώσουν την παραπάνω διαδικασία, σ' ένα άλλο ή και στο ίδιο χαρτί, εάν υπάρχει χώρος, ζητήστε να σκεφτούν και να καταγράψουν καταστάσεις/περιστατικά, που φανερώνουν ανισότητες μεταξύ των φύλων στην κοινωνία μας τοπικά και παγκόσμια. Αξιοποιήστε τις εικόνες που έχετε ήδη συγκεντρώσει κατά την διάρκεια της προετοιμασίας, για να κινητοποιήσετε την ομάδα. Τέλος, ζητήστε από τις ομάδες να συμφωνήσουν πάνω σ' έναν ορισμό για το τι σημαίνει ανισότητα των φύλων, σε ποιους τομείς την εντοπίζουν, τι μορφές παίρνει κτλ.
Βήμα 2	Διάρκεια: 15 λεπτά Δώστε λίγο χρόνο στις ομάδες να παρατηρήσουν αυτά που είναι καταγεγραμμένα και έπειτα ζητήστε τους να σκεφτούν: • Πώς συνδέονται μεταξύ τους οι οικολογικές κρίσεις και οι διάφορες μορφές ανισότητας μεταξύ των φύλων; Κινητοποιήστε τη σκέψη της ομάδας, προτρέποντας τα μέλη να σκεφτούν πώς ανταποκρίνονται οι γυναίκες και τα κορίτσια, που ζουν σε διάφορες περιοχές του κόσμου πχ. Ευρώπη, Αφρική, Βόρεια και Νότια Αμερική, Ασία στις παρακάτω καταστάσεις:

	- Ακραίοι καύσωνες, έντονες πλημμύρες και ξηρασίες, μετακινήσεις με ασφάλεια κάτω από ακραίες καιρικές συνθήκες. Έπειτα ξεκινήστε μία συζήτηση αναστοχασμού: - Κατά πόσο πιστεύετε ότι όλες οι γυναίκες του κόσμου μπορούν να ανταποκριθούν στις παραπάνω καταστάσεις ισότητας; - Ποιοι είναι οι λόγοι που δεν ανταποκρίνονται όλες με τον ίδιο τρόπο; - Κατά πόσο σας φαίνεται δίκαιο αυτό; - Τι θα μπορούσαμε να κάνουμε; - Ολοένα και τελευταία ακούγεται ο όρος κλιματική δικαιοσύνη. Τι νομίζετε ότι σημαίνει; - Κατά πόσο πιστεύετε στην κλιματική δικαιοσύνη; Τι πιστεύετε ότι θα χρειαστεί να γίνει και από ποια άτομα, ώστε να γίνει πραγματικότητα; Μπορείτε να παραθέσετε στην ομάδα τον ορισμό, που υιοθετεί το πρόγραμμα Ecoality: <i>Η κλιματική δικαιοσύνη αφορά την επίτευξη δίκαιης και ισότιμης κατανομής των βαρών, των επιπτώσεων και των οφελών της κλιματικής αλλαγής, αλλά και των προσπαθειών μετριασμού της κλιματικής κρίσης. Αυτό σημαίνει να θέσουμε τη ζωή στο επίκεντρο του μέλλοντος μας, να διασφαλίσουμε τα δικαιώματα των πιο ευάλωτων ανθρώπων και να εξασφαλίσουμε ότι όλοι οι άνθρωποι, ιδιαίτερα οι γυναίκες και οι πιο ευάλωτοι, μπορούν να συμμετέχουν στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, που είναι δίκαιες, υπεύθυνες, διαφανείς και χωρίς διαφθορά.</i> Για περισσότερες πληροφορίες σε σχέση με την κλιματική δικαιοσύνη και τον αντίκτυπο των οικολογικών κρίσεων στις γυναίκες, μπορείτε να βρείτε εδώ, στις σελίδες 28-30 και 35-37 αντίστοιχα. Μοιραστείτε με την ομάδα σας όποια παραπάνω πληροφορία κρίνεται σκόπιμη. https://actionaid.gr/sites/default/files/Ecoality_Odigos_Enotites_1_2_Ekpaideytiki_Proseggisi_kai_Proseggisi_ennoion.pdf Επιπλέον, μπορείτε να δείτε στο παρακάτω βίντεο (διάρκεια 2:00 με αγγλικούς υπότιτλους) την ιστορία της Ineza Umuhoza Grace: Untold stories of climate change loss and damage in the LDCs: Rwanda (youtube.com)
Βήμα 3 (προαιρετικό)	Διάρκεια: 15 λεπτά Παροτρύνετε την ομάδα να φτιάξει ένα κολλάζ, χρησιμοποιώντας τις εικόνες και τις φωτογραφίες, που έχετε ήδη αξιοποιήσει στα προηγούμενα βήματα. Το θέμα του κολλάζ θα είναι η κλιματική και έμφυλη ανισότητα. Ενθαρρύνετε την ομάδα να χρησιμοποιήσει για την δημιουργία του κολλάζ πρωτότυπο υλικό, όπως ζωγραφιές, συνθήματα, ποιήματα κτλ. όπως στην εικόνα 1. Εναλλακτικά, αξιοποιήστε ψηφιακά εργαλεία σχεδιασμού, που μπορεί να βρείτε δωρεάν στο διαδίκτυο.

Εικ:1 Δημιουργία ομάδας Νέων

Εικ:2 Artwork by KT Shepherd.

2^ο Σχέδιο Μαθήματος

Τίτλος	Μέσα στα παπούτσια των άλλων
Στόχοι	- Να ευαισθητοποιηθούν πάνω στις κοινωνικές ανισότητες - Να κατανοήσουν τη σύνδεση μεταξύ ανθρωπίνων δικαιωμάτων και κλιματικών κρίσεων
Σύντομη Περιγραφή	Το παρόν σχέδιο μαθήματος μ' ένα βιωματικό παιχνίδι ευαισθητοποιεί τα μέλη της ομάδας πάνω στις κοινωνικές ανισότητες και τα προβληματίζει πάνω στις αίτιες που τις γεννούνε.
Ηλικία	13χρ – 18χρ
Διάρκεια	45 λεπτά
Χώρος	Μια αίθουσα με ελεύθερο χώρο ή ένας ανοιχτός εξωτερικός χώρος
Υλικά	- Φύλλο Εργασίας 1: Κάρτες ρόλων - Φύλλο Εργασίας 2: Δηλώσεις - Φύλλο εργασίας 3: Πυραμίδα Maslow - Συνδετήρες (ή ό, τι άλλο υπάρχει σε ποσότητα πχ. μαρκαδόρους, μολύβια, όσπρια κτλ.)
Θεματικοί άξονες	11. Κοινωνική ανισότητα 12. Συνέπειες της κλιματικής κρίσης 13. Ανθρώπινα δικαιώματα
Αναπτύσσονται και καλλιεργούνται	Δεξιότητες - Κοινωνική Ενσυναίσθηση - Κριτική σκέψη - Επικοινωνία - Συνεργασία - Σεβασμός στα Ανθρώπινα δικαιώματα - Αυτογνωσία και αναστοχασμός
Βήματα	
Προετοιμασία	Εκτυπώστε το Φύλλο εργασίας 1 και κόψτε τις κάρτες ρόλων. Σε περίπτωση που η ομάδα σας αποτελείται από περισσότερα μέλη μπορείτε να: - δημιουργήσετε επιπλέον κάρτες πχ. αλλάζοντας το φύλλο ή τον γεωγραφικό τόπο διαμονής, την ηλικία των ήδη δοσμένων ρόλων - να επινοήσετε καινούργιους ρόλους, παίρνοντας έμπνευση από την τοπική σας κοινότητα

Βήμα 1	Διάρκεια: 10 λεπτά Ξεκινήστε με έναν καταιγισμό ιδεών για το τι νομίζουν οι μαθητές και οι μαθήτριες ότι χρειάζεται ένας άνθρωπος για να ζήσει μια ευτυχισμένη και αξιοπρεπή ζωή. Καταγράψτε τις απαντήσεις και έπειτα προσπαθήστε με την ομάδα να τις κατηγοριοποιήσετε, έχοντας υπόψη σας τις 5 κατηγορίες, έτσι όπως αυτές προκύπτουν από την θεωρία του Maslow, γνωστή και ως Πυραμίδα του Maslow, ο οποίος διατύπωσε τη θεωρία, ότι για να είναι ένα άτομο ευτυχισμένο, πρέπει να ικανοποιηθούν πέντε ανάγκες. Οι ανάγκες αυτές είναι αλληλεξαρτώμενες και γι' αυτό αναπαρίστανται με την μορφή πυραμίδας προκειμένου να γίνει αντιληπτό ότι δεν μπορεί να καλυφθούν οι ανάγκες στην κορυφή, εάν δεν καλυφθούν πρώτα οι ανάγκες της βάσης. 1. Βασικές ανάγκες: περιλαμβάνει όσα σου επιτρέπουν να επιβιώσεις, νερό για να πιείς και να πλυθείς, φαγητό, ρούχα, καθαρό αέρα κτλ. Σε αυτή την κατηγορία περιλαμβάνονται και οι σεξουαλικές ανάγκες. 2. Προσωπική ασφάλεια: περιλαμβάνει το να έχεις μία στέγη, ένα ασφαλές μέρος για να διαμένεις, μια σταθερή εργασία, ασφάλιση υγείας, οικονομική ασφάλεια, σύνταξη, όπως, επίσης, αναφέρεται και στην προστασία από απειλές, όπως διαρρήξεις, πόλεμος, τρομοκρατία κ.τ.λ. 3. Ανάγκη για αγάπη και ένταξη: περιλαμβάνει την οικογένεια, τους φίλους ή την ένταξη σε μια ομάδα ή κοινότητα. 4. Ανάγκη για αυτοεκτίμηση: περιλαμβάνει την αυτοεκτίμηση, την αναγνώριση, την επιτυχία και τον σεβασμό για τα άλλα άτομα. 5. Ανάγκη για αυτοπραγμάτωση: περιλαμβάνει το να μπορεί το άτομο να ευημερεί, να είναι δημιουργικό, να αξιοποιεί το δυναμικό του και να πραγματοποιεί τις επιθυμίες του. Μοιραστείτε κατά τη διάρκεια της κατηγοριοποίησης ή όποτε το κρίνετε πιο βοηθητικό, τη θεωρία του Maslow (Παράρτημα 3) με τα μέλη της ομάδας και ρωτήστε ενδεικτικά εάν συμφωνούν, εάν θα προσέθεταν και κάτι άλλο κτλ.
Βήμα 2	Διάρκεια: 5 λεπτά Μοιράστε τυχαία τις κάρτες στα μέλη της ομάδας και εξηγήστε ότι για τα επόμενα λεπτά θα προσπαθήσουν να μπουν στα παπούτσια του ανθρώπου, που περιγράφεται στην κάρτα. Δώστε χρόνο να διαβάσουν τις κάρτες και ζητήστε να μην αποκαλύψουν το ρόλο τους στην υπόλοιπη ομάδα. Για να βοηθήσετε τα μέλη της ομάδας να «μπουν» στο ρόλο τους, ζητήστε τους να κλείσουν τα μάτια τους ή να συγκεντρώσουν το βλέμμα τους σε ένα σημείο και να σκεφτούν τα παρακάτω, ως ρόλοι: • Τι φάγατε σήμερα για πρωινό; • Τι φάγατε εχθές για βραδινό;

	• Ποια ήταν η πρώτη σας σκέψη με το που ξυπνήσατε σήμερα το πρωί; • Τι φοβάστε; • Τι ονειρεύεστε; • Φέρτε στο νου σας μία έντονη ανάμνηση από την παιδική σας ηλικία.
Βήμα 3	Διάρκεια: 10 λεπτά Ζητήστε από τα άτομα να σχηματίσουν έναν κύκλο. Μέσα στον κύκλο τοποθετήστε αρκετούς συνδετήρες (ή ό, τι άλλο έχετε σε ποσότητα). Εξηγήστε ότι θα διαβάσετε 19 δηλώσεις και εάν η απάντησή τους, ως ρόλοι, είναι θετική, μόνο τότε μπορούν να παίρνουν έναν συνδετήρα από το κέντρο του κύκλου. Σε διαφορετική περίπτωση δεν παίρνουν τίποτα. Συνεχίστε, διαβάζοντας τις ερωτήσεις, αφήνοντας λίγο χρόνο στα μέλη της ομάδας να σκεφτούν πριν αποφασίσουν το τι θα κάνουν. *η δραστηριότητα βασίζεται στην δραστηριότητα <i>Κάνε ένα βήμα μπροστά</i> από το εκπαιδευτικό υλικό Compass Manual. (σελίδα 289)
Βήμα 4	Διάρκεια: 5 λεπτά Μετά την ανάγνωση της τελευταίας δήλωσης ζητήστε από το κάθε μέλος της ομάδας να μετρήσει πόσους συνδετήρες κατάφερε να μαζέψει, δίνοντας τους την παρακάτω κλίμακα: • Εάν έχουν περισσότερους από 15 συνδετήρες, μπορούν να καλύψουν όλες τις ανάγκες τους. • Εάν έχουν λιγότερους από 12 συνδετήρες, μπορούν να ικανοποιήσουν μόνο τις ανάγκες αυτό-εκτίμησης. • Εάν έχουν λιγότερους από 9 συνδετήρες, μπορούν να ικανοποιήσουν μόνο τις ανάγκες τους για αγάπη και ένταξη. • Εάν έχουν λιγότερους από 7 συνδετήρες, έχουν πρόσβαση στην προσωπική ασφάλεια. • Εάν έχουν λιγότερους 5 συνδετήρες, μπορούν να καλύψουν μόνο τις βασικές τους ανάγκες. Δώστε χρόνο στα άτομα της ομάδας να δουν πού βρίσκονται στην πυραμίδα του Maslow (Παράρτημα 3).
Βήμα 5	Διάρκεια: 15 λεπτά Ξεκινήστε με την ομάδα μια συζήτηση αναστοχασμού, ενδεικτικά ως εξής: • Πού βρίσκεστε στην πυραμίδα του Maslow, χωρίς να μας αποκαλύψετε τους ρόλους σας;

	• Ποια η σχέση της πυραμίδας του Maslow και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων; • Γιατί δεν έχουμε όλοι και όλες τον ίδιο αριθμό συνδετήρων; • Ποιες μπορεί να είναι οι αιτίες για αυτές τις ανισότητες; • Μπορείτε να μαντέψετε το προφίλ ορισμένων ρόλων (πχ. επάγγελμα, φύλο, τόπος διαμονής, ηλικία κτλ.); • Κατά πόσο βρίσκετε ομοιότητες του παιχνιδιού με την πραγματική ζωή; • Κατά πόσο πιστεύετε ότι οι ρόλοι που ήταν γυναίκες επηρεάστηκαν περισσότερο από το ζήτημα-πρόβλημα που περιέγραφε κάθε κάρτα; • Κατά πόσο πιστεύετε ότι όλα τα κράτη υποστηρίζουν και δημιουργούν εκείνες τις συνθήκες, ώστε οι άνθρωποι να ζουν με αξιοπρέπεια; • Ποια κατά την γνώμη σας δικαιώματα και ποιους ρόλους καταπατούνται; • Έχετε ξανά ακούσει τον όρο Κλιματική Δικαιοσύνη; Σε τι νομίζετε ότι αναφέρεται; Σε ποιο βαθμό επηρεάζει τους ανθρώπους όλου του πλανήτη; • Ποιες άλλες διακρίσεις/έλλειψη προνομίων εντοπίζετε, πέραν της περιβαλλοντικής διάστασης, και σε ποιους ρόλους; Σκεφτείτε έναν λόγο που συμβαίνει αυτό. • Με ποιους τρόπους πιστεύετε μπορούν να ενδυναμωθούν οι άνθρωποι και ιδίως οι γυναίκες, ώστε να διεκδικήσουν κλιματική και κοινωνική δικαιοσύνη με έμφαση μάλιστα στην διάσταση του φύλου; Ενημερωθείτε πώς προσεγγίζεται και πλαισιώνεται η Κλιματική Δικαιοσύνη από το πρόγραμμα Ecoality εδώ (σελ 30.) https://actionaid.gr/sites/default/files/Ecoality_Odigos_Enotites_1_2_Ekpaideytiki_Proseggisi_kai_Proseggisi_ennoion.pdf
--	---

Φύλλο Εργασίας 1: Κάρτες Ρόλων

Όνομα: Μαρία **Ηλικία:** 15 ετών **Χώρα καταγωγής και διαμονής:** Αργεντινή

Όλοι οι προγονοί σου, όπως και εσύ και η οικογένειά σου, ζείτε κοντά σε μία φυτεία σόγιας στη Λατινική Αμερική, όπου χρησιμοποιούνται ευρέως τα φυτοφάρμακα. Γεννήθηκες με μία δυσμορφία, όπως πολλά παιδιά στην πόλη σου. Έχει παρατηρηθεί ότι στην περιοχή τα τελευταία χρόνια έχουν αυξηθεί τα ποσοστά σοβαρών νόσων σε ανήλικα και ενήλικα άτομα, όπως αναπνευστικά προβλήματα και άλλες αρρώστιες, από τις οποίες έχουν προσβληθεί και μέλη της οικογένειάς σου.

Όνομα: Αχμάντ **Ηλικία:** 43 ετών **Χώρα καταγωγής και διαμονής:** Αφγανιστάν

Μόλις έφτασες σε έναν καταυλισμό για εκτοπισθέντες στο Herat, στο βορειοδυτικό Αφγανιστάν. Ήσουν αγρότης, αλλά οι βροχοπτώσεις συνεχώς μειώνονται στον τόπο όπου γεννήθηκες. Πέρυσι, δεν είχες καθόλου σοδειά. Δουλεύεις ως εργάτης όταν είναι δυνατόν. Καμιά φορά στέλνεις και τα δύο παιδιά σου (ηλικίας 9 και 10 ετών) για επαιτεία στην πλησιέστερη πόλη.

Όνομα: Φαμπιάννα **Ηλικία:** 13 ετών **Χώρα καταγωγής και διαμονής:** Βραζιλία

Ανήκεις σε μια φυλή ιθαγενών και ζεις στο τροπικό δάσος του Αμαζονίου. Πριν από λίγες ημέρες ξέσπασαν περισσότερες από 80.000 δασικές πυρκαγιές και ο καπνός που βγαίνει από αυτές έχει καλύψει τον ουρανό με μια πυκνή μαύρη ομίχλη.

Όνομα: Ιντζούντιν **Ηλικία:** 17 ετών **Χώρα καταγωγής και διαμονής:** Μαλαισία

Είσαι μαθητής και ζεις κοντά σε ένα εργοστάσιο ανακύκλωσης πλαστικών. Στα 10 χρόνια λειτουργίας του έχεις δει να φτάνουν από την Ευρώπη κάθε είδους απορρίμματα για να ανακυκλωθούν εδώ. Έχεις, επίσης, δει με τα μάτια σου τις χημικές ουσίες που εκλύονται από το εργοστάσιο. Τα τελευταία δύο χρόνια, οι γονείς σου υποφέρουν από άσθμα και φαγούρα. Η μικρή σου αδελφή έχει, επίσης, φαγούρα σε όλο της το σώμα.

Όνομα: Μαρί

Ηλικία: 36 ετών

Χώρα καταγωγής και διαμονής: Γαλλία

Είσαι μητέρα τριών παιδιών και η οικογένειά σου ζούσε ανέκαθεν στις ακτές της Νορμανδίας καθώς εκεί έχετε κάποιες καλλιεργήσιμες εκτάσεις. Ωστόσο, η άνοδος της στάθμης της θάλασσας, συμπεριλαμβανομένης της εισροής αλμυρού νερού στη γη, έχει επηρεάσει τα εύφορα εδάφη, καταστρέφοντας όλες τις καλλιέργειες για πώληση αλλά και προσωπική κατανάλωση της οικογένειάς σου.

Όνομα: Μπένζαμιν

Ηλικία: 17 ετών

Χώρα καταγωγής και διαμονής: Αλάσκα

Είσαι ένας από τους Εσκιμώους που ζουν στην Αλάσκα. Τα τελευταία χρόνια έχεις παρατηρήσει μια αύξηση της θερμοκρασίας, που έχει οδηγήσει στο λιώσιμο των πάγων, μειώνοντας έτσι τα εδάφη διαβίωσης των ζώων, ιδίως των αρκούδων, αναγκάζοντάς τα να αναζητήσουν τροφή μέσα στις ίδιες τις πόλεις. Αναγκάστηκες να προσαρμόσεις τον τρόπο ζωής και τις τεχνικές κυνηγιού σου στη μετανάστευση αυτών των ειδών.

Όνομα: Χακίμ

Ηλικία: 24 ετών

Χώρα καταγωγής και διαμονής: Ιράν

Ζεις σε ένα ψαροχώρι στον Περσικό Κόλπο. Η αλιεία είναι η κύρια δραστηριότητά σου για να βγάζεις χρήματα. Όμως, το Ιράν έχει πουλήσει το μονοπώλιο της αλιείας βαθέων υδάτων στον Περσικό Κόλπο και την Αραβική Θάλασσα στην Κίνα, η οποία πλέον διεξάγει βιομηχανική αλιεία για αρκετά χιλιόμετρα. Κοντά στο σημείο όπου ψαρεύατε παλαιότερα έρχονται τώρα μεγάλα αλιευτικά σκάφη, που χρησιμοποιούν ηλεκτρισμό υψηλής τάσης για να πιάσουν μεγάλες ποσότητες ψαριών και άλλων θαλάσσιων οργανισμών. Νόμιζες ότι αυτό το είδος αλιείας είναι απαγορευμένο για να αποφευχθεί η εξασφάλιση των θαλάσσιων ειδών. Ακόμη και αν αλλάξεις τη βάρκα σου και τον τρόπο που ψαρεύεις, οι τοπικές αρχές απαγορεύουν στις τοπικές βάρκες να πλησιάζουν τα αλιευτικά από την Κίνα.

Όνομα: Αουμί **Ηλικία:** 11 ετών **Χώρα καταγωγής και διαμονής:** Ιαπωνία

Ένας σεισμός προκάλεσε την καταστροφή ενός πυρηνικού σταθμού παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, ο οποίος απελευθέρωσε στον αέρα τοξικά σωματίδια, που είναι επικίνδυνα για την υγεία. Δεν μπορούσατε να αναπνεύσετε σε αυτόν τον αέρα, οπότε αναγκαστήκατε να εγκαταλείψετε την πόλη με την οικογένειά σου, αλλά ο μικρός σου αδελφός, που είναι τριών μηνών, υποφέρει ήδη από κρίσεις άσθματος.

Όνομα: Κιμιά **Ηλικία:** 16 ετών **Χώρα καταγωγής και διαμονής:** Δημοκρατία του Κονγκό

Κάθε πρωί πηγαίνεις να δουλέψεις έχοντας την κόρη σου στην πλάτη στο παλιό λιβάδι, εκεί όπου έπαιζες όταν ήσουν πιο μικρή. Η γη καταστράφηκε και παραχωρήθηκε για να αποκτηθεί πρόσβαση σε ένα σπάνιο μέταλλο: το κοβάλτιο. Δουλεύεις ως «εκσκαφέας», βγάζεις, δηλαδή, με το χέρι κοβάλτιο από σωρούς απορριμμάτων βιομηχανικών ορυχείων, το πλένεις και στη συνέχεια το πουλάς σε κινεζικές εταιρείες, που το χρησιμοποιούν για την κατασκευή κινητών τηλεφώνων, tablets, υπολογιστών, μπαταριών αυτοκινήτων κ.λπ.

Όνομα: Κότζο **Ηλικία:** 23 ετών **Χώρα καταγωγής και διαμονής:** Γκάνα

Ζεις μόνη σου σε μια παραγκούπολη στην Γκάνα κοντά σε μια χωματερή ηλεκτρονικών αποβλήτων, όπου εργάζεσαι εδώ και τέσσερα χρόνια. Εκεί η Ευρώπη και οι Ηνωμένες Πολιτείες εξαγουν παράνομα όλα τα ηλεκτρονικά τους απόβλητα. Δεδομένου ότι τα απόβλητα αυτά δεν υφίστανται ούτε επεξεργασία, ούτε ανακύκλωση, καίγονται χωρίς καμία προστασία. Ως αποτέλεσμα, υποφέρεις από αναπνευστικά προβλήματα και πονοκεφάλους από τότε που άρχισες να δουλεύεις εκεί.

Όνομα: Άννα **Ηλικία:** 17ετών **Χώρα καταγωγής και διαμονής:** Γερμανία

Ζεις με τους γονείς και τον μικρότερό σου αδερφό σε μια αγροτική περιοχή της Γερμανίας. Παραμονή της καλοκαιρινής σχολικής γιορτής ξέσπασαν σφοδρές καταιγίδες. Το νερό ανέβηκε μέχρι τον πρώτο όροφο του σπιτιού σας. Άλλα σπίτια είχαν περισσότερες ζημιές, ευτυχώς δεν υπήρξαν θύματα. Από το πρωί της επόμενης μέρας οι τοπικές αρχές ξεκίνησαν τις ενέργειες για την αποκατάσταση των ζημιών. Για την ώρα διαμένετε εσείς και όσες άλλες οικογένειες το χρειάζονται, σε ξενώνα φιλοξενίας σε κοντινή περιοχή, όπου σας παρέχεται τροφή, στέγη, κάποιο ποσό για προσωπικά έξοδα και παροχή ιντερνέτ χωρίς χρέωση.

Όνομα: Κλεμάνος **Ηλικία:** 38 ετών **Χώρα καταγωγής και τόπος διαμονής:** Γαλλία

Ως οικολόγος βουλευτής στην Εθνοσυνέλευση θέλεις να αναδείξεις την ακραία χρήση τοξικών ουσιών στη βιομηχανία, οπότε αποφασίζεις να υποβληθείς η ίδια σε τεστ, στέλνοντας μια τούφα μαλλιών σ' ένα εργαστήριο για εξέταση. Το αποτέλεσμα βγήκε και αποκαλύπτει ότι έχεις μολυνθεί με «αιώνιους ρύπους». Οι κίνδυνοι περιλαμβάνουν αυξημένη πιθανότητα διάγνωσης καρδιαγγειακών παθήσεων, υπέρτασης κ.τ.λ. Αυτοί οι ρύποι είναι εξαιρετικά κινητικοί στο περιβάλλον. Θέλεις, με βάση τα αποτελέσματα των εξετάσεων σου, να ενεργήσεις για την σύνταξη ενός νόμου για τον περιορισμό της χρήσης τους. Παράλληλα, έχεις κλείσει ραντεβού σε μεγάλο ιατρικό κέντρο για να συμβουλευτείς και να εξεταστείς από εξειδικευμένο ιατρικό προσωπικό.

Όνομα: Φέλιξ **Ηλικία:** 63 ετών **Χώρα καταγωγής και διαμονής:** Μαρτινίκα

Ζεις στη Μαρτινίκα και εργάζεσαι αρκετά χρόνια στην καλλιέργεια μπανάνας. Εργαζόσουν την εποχή που χρησιμοποιούσαν χλωρδεκόνη, ένα φυτοφάρμακο για την προστασία της φυτείας από τα χωροκατακτητικά είδη, το οποίο έχει πλέον απαγορευτεί. Αυτό το φυτοφάρμακο μόλυνε τα εδάφη, τα ποτάμια και τη θάλασσα από το 1972 έως το 1993. Στη Γουαδελούπη και τη Μαρτινίκα πάνω από το 90% του πληθυσμού έχει μολυνθεί από χλωρδεκόνη. Η κύρια επίπτωση στην υγεία αυτού του ρύπου είναι ο αυξημένος κίνδυνος ανάπτυξης σοβαρών παθήσεων. Ανησυχείς για την υγεία σου.

Όνομα: Ρασίντ**Ηλικία:** 26 ετών**Χώρα καταγωγής και διαμονής:** Ιράν

Ζεις στο Αηναζ και είσαι διευθυντής στην εταιρεία διύλισης πετρελαίου του πατέρα σου. Η εταιρεία επεξεργάζεται και μετατρέπει το πετρέλαιο, το οποίο είναι άφθονο στην πόλη σου. Στη συνέχεια το πουλάει σε εργοστάσια πετροχημικών που το μετατρέπουν σε συνθετικά πλαστικά και λιπάσματα και τελικά το εξάγουν σε όλο τον κόσμο. Αυτό το εμπόριο σου αποφέρει πολλά χρήματα. Πρόσφατα έγινες πατέρας αλλά η νεογέννητη κόρη σου υποφέρει από αναπνευστικά προβλήματα. Είχες ήδη σχεδιάσει ταξίδι και νοσηλεία σε μεγάλο ιατρικό κέντρο του Λονδίνου.

Όνομα: Κλαούντια**Ηλικία:** 20 ετών**Χώρα καταγωγής και διαμονής:** Ιταλία

Είσαι κόρη του διευθυντή της τοπικής τράπεζας. Σπουδάζεις οικονομικά στο πανεπιστήμιο. Οι γονείς σου πληρώνουν για τις σπουδές και τη διαμονή σου. Μερικές φορές εργάζεσαι εθελοντικά πάνω στο τομέα σου για να αποκτήσεις εμπειρία. Έχεις αγόρι και το καλοκαίρι περνάτε τις μέρες σας στο εξοχικό της οικογένειάς σου, που είναι κοντά στη θάλασσα. Τα τελευταία χρόνια έχεις παρατηρήσει μια αύξηση της θερμοκρασίας, άλλα ευτυχώς οι χώροι σε όλο το χώρο του σπιτιού κλιματίζονται.

Όνομα: Ορνέλα **Ηλικία** 12 ετών**Χώρα καταγωγής και διαμονής:** Ελλάδα

Ζεις με την οικογένειά σου, 2 γονείς και 2 έφηβα αγόρια, σε μια συνοικία μαζί με άλλους Ρομά πληθυσμούς. Είσαι το τελευταίο κορίτσι από τα 5 παιδιά της οικογένειάς σου καθώς οι 2 μεγαλύτερες, ήδη παντρεμένες αδερφές σου με 2 παιδιά η κάθε μία, μένουν πια στις οικογένειες τω συζύγων τους. Το σχολείο σου έπειτα από μια σφοδρή κακοκαιρία υπέστη πολλές και σοβαρές ζημιές γι' αυτό εδώ και καιρό κάνετε μαθήματα μέσα σε πρόχειρες κατασκευές και αντιμετωπίζετε πολλά προβλήματα. Οι γονείς τα ξέρουν όλα αυτά και πιστεύουν ότι το καλύτερο για σένα είναι να σταματήσεις το σχολείο, που δεν σε ωφελεί και πουθενά. Ήθελες να γίνεις γιατρός.

Φύλλο εργασίας 2: Δηλώσεις

- Δεν έχεις αντιμετωπίσει ποτέ σοβαρές οικονομικές δυσκολίες.
- Ζεις σ' ένα αξιοπρεπές σπίτι, το οποίο έχεις τηλέφωνο και τηλεόραση.
- Αισθάνεσαι ότι ακούγονται οι απόψεις και οι γνώμες σου για πολιτικά και κοινωνικά θέματα.
- Ξέρεις πού να απευθυνθείς για συμβουλές και βοήθεια όταν χρειαστεί.
- Σου παρέχεται κοινωνική και ιατρική προστασία προσαρμοσμένη στις ανάγκες σου.
- Μπορείς να πας διακοπές μια φορά το χρόνο.
- Μπορείς να καλέσεις φίλους στο σπίτι για φαγητό.
- Έχεις μια ενδιαφέρουσα ζωή και είσαι αισιόδοξος/η για το μέλλον σου.
- Πιστεύεις ότι μπορείς να σπουδάσεις και να ασκήσεις το επάγγελμα της επιλογής σου.
- Δεν φοβάσαι ότι θα σε παρενοχλήσουν ή θα σου επιτεθούν στον δρόμο.
- Μπορείς να ψηφίσεις στις τοπικές και εθνικές εκλογές.
- Μπορείς να πας κινηματογράφο ή θέατρο τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα.
- Δεν ανησυχείς για το μέλλον το δικό σου ή των παιδιών σου.
- Μπορείς να αγοράζεις καινούρια ρούχα τουλάχιστον κάθε τρεις μήνες.
- Μπορείς να ερωτευτείς όποιον/α θέλεις.
- Αισθάνεσαι ότι στην κοινωνία στην οποία ζεις εκτιμούν και σέβονται τα talέντα και τις δεξιότητές σου.
- Μπορείς να χρησιμοποιείς το διαδίκτυο και να απολαμβάνεις τα οφέλη του.
- Δεν φοβάσαι τις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής.
- Είσαι ελεύθερος/η να επισκεφθείς οποιονδήποτε ιστότοπο χωρίς το φόβο λογοκρισίας.

Φύλλο εργασίας 3: Πυραμίδα Maslow

Πηγή: <https://www.psychologynow.gr/istoria-psyxologias/viografies/viografia-abraham-maslow/>

3ο Σχέδιο Μαθήματος

Τίτλος	Αλληλεξαρτήσεις και διασταυρώσεις των προνομίων και των διακρίσεων
Στόχοι	• Να προσεγγίσουν τον όρο διαθεματικότητα • Να διερευνήσουν πώς οι κλιματικές κρίσεις διασταυρώνονται, τέμνονται διαθεματικά με τις έμφυλες ανισότητες, • Να εξετάσουν τις συνέπειες των παραπάνω διασταυρώσεων
Σύντομη Περιγραφή	Το παρόν σχέδιο μαθήματος, μέσα από 3 Μελέτες Περίπτωσης προσεγγίζει τον όρο διαθεματικότητα. Διερευνά το πώς, δηλαδή, διάφορες πτυχές της ταυτότητάς μας —όπως η φυλή, το φύλο, η τάξη και η ικανότητα κτλ.— διασταυρώνονται για να δημιουργήσουν προνόμια ή διακρίσεις.
Ηλικία	13χρ. – 18 χρ.
Διάρκεια	45 λεπτά
Χώρος	Μία αίθουσα
Υλικά	Φύλλο εργασίας 1: Μελέτη Περίπτωσης 1 Φύλλο εργασίας 2: Μελέτη Περίπτωσης 2 Φύλλο εργασίας 3: Μελέτη Περίπτωσης 3 Φύλλο εργασίας 4: Μελέτη Περίπτωσης 4 Φύλλο εργασίας 5: Πίνακας Προνομίων και διακρίσεων 3 χαρτιά A4, 3 στυλό
Θεματικοί άξονες	14. Κοινωνική δικαιοσύνη 15. Διαθεματικότητα
Αναπτύσσονται και καλλιεργούνται	• Κριτική και αναστοχαστική σκέψη • Συνεργασία • Ενσυναίσθηση
Βήματα	
Προετοιμασία προαιρετικά για τον/ην εκπαιδευτικό	Σε ό, τι αφορά τη Διαθεματικότητα, ελληνική απόδοση του αγγλικού όρου Intersectionality, αξίζει να σημειωθεί ότι την πρωτοεισήγαγε η Kimberlé Crenshaw το 1989, για να αναδείξει την ταυτόχρονη επίδραση του ρατσισμού και του σεξισμού στις μαύρες γυναίκες και πλέον εφαρμόζεται ευρύτερα για την κατανόηση των αλληλοκαλυπτόμενων μορφών διακρίσεων και των επιπτώσεων τους και στο πλαίσιο της κλιματικής αλλαγής. Για να μάθετε περισσότερα πατήστε εδώ (σελ. 38): https://actionaid.gr/sites/default/files/Ecoality_Odigos_Enotites_1_2_Ekpaideytiki_Proseggisi_kai_Proseggisimenoion.pdf
Βήμα 1	Διάρκεια 5 λεπτά

	Χωρίστε την ομάδα σε 4 μικρότερες και μοιράστε στην κάθε ομάδα μία από τις 3 Μελέτες Περίπτωσης, που θα βρείτε στα αντίστοιχα παραρτήματα.
Βήμα 2	Διάρκεια 10 λεπτά Δώστε χρόνο στις ομάδες να διαβάσουν προσεκτικά τις μελέτες περιπτώσεις. Με βάση αυτές, σε πρώτη φάση, προκειμένου να μπουν στα παπούτσια αυτών των ανθρώπων, ζητήστε τους να φανταστούν μια μέρα από την καθημερινότητα των ανθρώπων που περιγράφονται σ' αυτές. Έπειτα, να καταγράψουν σε χαρτί Α4 τα διαφορά στοιχεία, πτυχές, που συνθέτουν την ταυτότητά των ανθρώπων της κάθε Μελέτης Περίπτωσης, όπως φύλο, εκπαίδευση, φυλή/εθνικότητα, τάξη/πλούτος, ηλικία, σεξουαλικός προσανατολισμός, ικανότητα ή/και οτιδήποτε άλλο στοιχείο, όποια άλλη πτυχή πιστεύουν ότι συνθέτουν την ταυτότητά τους.
Βήμα 3	Διάρκεια 15 λεπτά Στην συνέχεια, ζητήστε από τις ομάδες να αναστοχαστούν βαθύτερα πάνω στις ζωές των ανθρώπων αυτών και να εξετάσουν κατά πόσο, σε ποιο βαθμό και σε ποιους τομείς, βάσει των πτυχών της ταυτότητάς τους (βλ. φύλλο εργασίας 5): • Απολαμβάνουν προνόμια και ποια συγκεκριμένα; • Βιώνουν διάκριση/εις και για ποια/ες πτυχή/ες της ταυτότητάς τους; Εξηγήστε στις ομάδες ότι τους μοιράσετε έναν σχετικό πίνακα, φύλλο εργασίας 4, όπου εκεί θα σημειώσουν τα όσα θα αποφασίσουν. Έπειτα, οι ομάδες παρουσιάζουν στην ολομέλεια το άτομο της δικής τους μελέτης περίπτωσης καθώς και τον πίνακα προνομίων και διακρίσεων του. Αφού ολοκληρωθεί η διαδικασία, ξεκινήστε μια συζήτηση αναστοχασμού με την ολομέλεια, ενδεικτικά: • Από πού πιστεύετε ότι προέρχονται τα συγκεκριμένα προνόμια που αναλαμβάνουν τα άτομα των Μελετών Περίπτωσης; Από πού πηγάζουν οι αντίστοιχες διακρίσεις; • Κατά πόσο σας φαίνεται δίκαιο; • Κατά πόσο θα άλλαζαν οι τα προνόμια και οι διακρίσεις, εάν αλλάζαμε κάποιες από τις πτυχές τις ταυτότητας πχ. στην εκπαίδευση, στην τάξη/πλούτο κτλ. • Κατά πόσο πιστεύετε ότι οι πτυχές της ταυτότητας του κάθε ανθρώπου, τέμνονται και δημιουργούν αλλά προνόμια και άλλες διακρίσεις στον κάθε άνθρωπο και για ποιο λόγο; Μπορείτε να σκεφτείτε ένα παράδειγμα;
Βήμα 4	Διάρκεια 10

	Ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να παραμείνουν στις ομάδες στους και εξηγήστε τους ότι σε αυτή τη φάση θα διερευνήσετε κατά πόσο οι διάφορες πτυχές της ταυτότητάς μας επηρεάζουν την «θέση» μας απέναντι στις οικολογικές κρίσεις και συγκεκριμένα στην κλιματική αλλαγή. Αντιγράψτε στον πίνακα τα παρακάτω σενάρια κλιματολογικών προκλήσεων στις ομάδες και ζητήστε τους να προβλέψουν το πώς και σε ποιο βαθμό μπορούν να ανταποκριθούν τα άτομα καθώς και τις συνέπειες στις ζωές τους. Εξηγήστε στις ομάδες ότι για την πρόβλεψη καλό θα ήταν να λάβουν υπόψη τους παράγοντες όπως: το σπίτι, τον εξοπλισμό του την περιοχή που μένουν, κρατική μέριμνα, πρόσβαση στην πληροφορία, μηνιαίο εισόδημα κτλ. <u>Κλιματολογικό σενάριο 1:</u> Ακραίος καύσωνας πλήττει την περιοχή που μένει το άτομο της Μελέτης Περίπτωσης για πάνω από 1 βδομάδα. <u>Κλιματολογικό σενάριο 2:</u> Σφοδρή καταιγίδα πλήττει την περιοχή με αποτέλεσμα σοβαρότατες πλημμύρες στην ευρύτερη περιοχή. <u>Κλιματολογικό σενάριο 3:</u> Η ευρύτερη περιοχή πλήττει από μια μεγάλη σε διάρκεια ξηρασία. Επειτα, συζητήστε στην ολομέλεια, ενδεικτικά: • Μοιραστείτε στην ολομέλεια κάποια πρώτα σχόλια έπειτα από την κουβέντα που είχατε στις ομάδες σε σχέση με την ανταπόκριση των ατόμων στα κλιματολογικά σενάρια • Κατά πόσο επηρεάζει ή και αλλάζει ο πίνακας προνομιών και διακρίσεων από τα κλιματολογικά σενάρια; • Πώς πιστεύετε ότι πιθανά προνόμια και διακρίσεις επηρεάζουν βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα τις ζωές των ανθρώπων απέναντι σε ολοένα και συχνότερες κλιματολογικές κρίσεις παγκοσμίως;
--	--

Φύλλο εργασίας 1 – Μελέτη Περίπτωσης 1

Όνομα: Wilson T.

Ηλικία: 20χρ.

Άλλα στοιχεία: Άνδρας, Μαύρος, Γάλλος

Ο Wilson T. βρίσκεται στο πρώτο έτος του πανεπιστημίου. Οι γονείς του, δεύτερης γενιάς μετανάστες, είναι παντρεμένοι και έχουν άλλα 2 παιδιά. Έχουν και οι δύο γονείς τελειώσει και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και γενικά η οικογένεια είναι σχετικά οικονομικά ασφαλής. Ο πατέρας του εργάζεται ως οικοδόμος σε μεγάλη κατασκευαστική εταιρεία και η μητέρα του διατηρεί τον δικό της συνοικιακό φούρνο, σε ένα προάστιο του Παρισιού, όπου και μένουν όλοι μαζί. Μερικές φορές ακούει τους γονείς του να μιλάνε για χρήματα, ειδικά όταν οι δουλειές στον φούρνο δεν πάνε και τόσο καλά. Δεν μπορεί να αγοράσει ό,τι θέλει, αλλά όλες οι βασικές του ανάγκες καλύπτονται. Το σπίτι στο οποίο μένει όλη η οικογένεια, ένα παλιό σπίτι χωρίς καλή μόνωση και κλιματισμό, της ανήκει ιδιοκτησιακά και έχει και ίντερνετ. Μαζί τους τέλος ζει και η γιαγιά, η οποία είναι αδύναμη και συχνά υποφέρει από βρογχίτιδα.

Η γειτονιά τους δεν είναι ιδιαίτερα καθαρή, οι κάδοι είναι πάντα γεμάτοι και υπάρχουν λίγοι πράσινοι χώροι. Είναι ασφαλής κατά τη διάρκεια της ημέρας, αλλά όχι τόσο τη νύχτα. Οι γονείς του έχουν αυτοκίνητο αλλά ο Wilson T. μετακινείται με τα πόδια, ποδήλατο ή με την δημόσια συγκοινωνία.

Φύλλο εργασίας 2 – Μελέτη Περίπτωσης 2

Όνομα: Grace I.

Ηλικία: 8χρ.

Άλλα στοιχεία: Κορίτσι, Μαύρη, καταγωγή από την Τανζανία, μένει στην Λισαβώνα

Η Grace I. πηγαίνει στο δημοτικό σχολείο της γειτονιάς της και είναι το 2^ο από τα 4 παιδιά της οικογένειας. Και οι δύο γονείς της έχουν αναγνωριστεί με το καθεστώς του πρόσφυγα. Ο πατέρας της εργάζεται στην τοπική αγορά, πουλώντας φρούτα και η μητέρα της φροντίζει το σπίτι και τα παιδιά. Περιστασιακά μπορεί να κάνει κάποιο μεροκάματο. Μόνο ο πατέρας της έχει τελειώσει κάποιες τάξεις της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην χώρα καταγωγής ενώ η μητέρα της έχει πάει στις 2 πρώτες τάξεις του δημοτικού.

Η οικογένειά της δεν είναι οικονομικά ασφαλής και δεν μπορεί να αγοράσει τα περισσότερα αγαθά. Δεν καλύπτονται όλες οι βασικές της ανάγκες. Ζουν σ' ένα διαμέρισμα με δύο υπνοδωμάτια σ' ένα πολυσύχναστο και θορυβώδες προάστιο της Λισαβώνας, χωρίς σύνδεση στο διαδίκτυο. Η γειτονιά δεν είναι πάντα ασφαλής κατά τη διάρκεια της νύχτας αλλά πολλές φορές ούτε και της μέρας. Οι γονείς της δεν έχουν άλλο μεταφορικό μέσο εκτός από ένα ποδήλατο και εκείνη μετακινείται με τα πόδια ή με την τοπική συγκοινωνία.

Φύλλο Εργασίας 3 – Μελέτη Περίπτωσης 3

Όνομα: Yimo W.

Ηλικία: 35χρ.

Άλλα στοιχεία: Γυναίκα, Λευκή, χώρα καταγωγής Κίνα, χώρα διαμονής Ιταλία

Η Yimo W. Γεννήθηκε στην Κίνα και η οικογένειά της μετακόμισε στην Ιταλία όταν ήταν τριών ετών, αλλά ακόμα δεν έχει την ιταλική υπηκοότητα. Εργάζεται στην οικογενειακή επιχείρηση ρούχων των γονιών της, οι οποίοι έχουν άλλα 2 παιδιά. Οι γονείς της εργάζονται 13 ώρες την ημέρα στην επιχείρηση και έχουν τελειώσει τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση στην Κίνα.

Η Yimo W. είναι παντρεμένη και έχει και μία κόρη 2 ετών. Δουλεύει τις ίδιες περίπου ώρες με τους γονείς της και συχνά παίρνει το παιδί μαζί της, όταν δεν μπορεί να παραμείνει στον παιδικό σταθμό μέχρι αργά το απόγευμα. Η οικογένειά της, αυτή, ο άντρας της και το παιδί της, είναι οικονομικά ασφαλής. Δεν μπορούν να αγοράσουν ό,τι θέλουν, αλλά όλες οι βασικές τους ανάγκες καλύπτονται. Νοικιάζουν ένα διαμέρισμα στην πόλη σχετικά κοντά στην επιχείρηση των γονιών της. Το διαμέρισμα είναι αρκετά παραμελημένο, με παλιό καυστήρα, κακή θέρμανση και χωρίς κλιματισμό και με υψηλό για τα δεδομένα του σπιτιού ενοίκιο. Επίσης, έχει πολύ κακή σύνδεση στο διαδίκτυο, σε βαθμό να μην μπορεί να αξιοποιηθεί πάρα λίγες ώρες την ημέρα και κυρίως μετά τα μεσάνυχτα. Στη γειτονιά της υπάρχει μόνο ένα δημόσιο πάρκο με παλιές παιδικές χαρές και λιγοστό φως. Δεν είναι ασφαλής, ειδικά τη νύχτα. Τέλος, χρησιμοποιεί ένα μεσαίου μεγέθους αυτοκίνητο για περισσότερη άνεση με το παιδί αλλά και για ασφάλεια, εάν και οικονομικά θα την συνέφερε η δημόσια συγκοινωνία.

Φύλλο Εργασίας 4 – Μελέτη Περίπτωσης 4

Όνομα: Μάρθα Τ.

Ηλικία: 14χρ.

Άλλα στοιχεία: Κορίτσι, Λευκή, χώρα καταγωγής Ελλάδα, χώρα διαμονής Ελλάδα

Η Μάρθα Τ. μένει σε μια συνοικία στο κέντρο της Αθήνας, μαζί με την μητέρα της και τον μικρότερό της αδερφό, σε ένα ιδιόκτητο σπίτι 3^{ου} ορόφου, με μπαλκόνι, φυσικό αέριο, θερμοσίφωνο και κλιματισμό. Οι γονείς της χώρισαν όταν αυτή ήταν 6 χρ. και ο αδερφός της αντίστοιχα 3χρ. Ο πατέρας της μοιράζει την ζωή του αναμεσά σε Αθήνα, Αγγλία και Κίνα καθώς η δουλειά του, υψηλόβαθμη θέση σε μεγάλη πολυεθνική εταιρεία, του υπαγορεύει πολλά ταξίδια και διαμονή αρκετών ημερών στις χώρες αυτές. Η μητέρα της εργάζεται ως αρχιτέκτονας σε μεγάλο αρχιτεκτονικό γραφείο της Αθήνας και έχει ευέλικτο ωράριο εργασίας και αυτό βοηθάει πολύ την ίδια να πηγαίνει καθημερινά στο σχολείο.

Η Μάρθα Τ. γεννήθηκε με ένα βαρύ ορθοπεδικό πρόβλημα και χρειάστηκαν μια πληθώρα ειδικών θεραπειών και κάποιων χειρουργικών επεμβάσεων σε Ελλάδα και εξωτερικό, ώστε να καταφέρει να σταθεί στα πόδια της. Τώρα, ύστερα και από πολύ προσωπικό κόπο, περπατάει κουτσαίνοντας ελαφριά. Όμως, όταν κουράζεται γίνεται αρκετά έντονο γι' αυτό και πάντα έχει μαζί της μια βακτηρία αγκώνα. Επίσης, δεν μπορεί να φορέσει το οποιοδήποτε παπούτσι και στο μάθημα της γυμναστικής έχει απαλλαγή. Επιπλέον, οι εγκαταστάσεις του σχολείου της δεν είναι οι κατάλληλες και αυτό την κουράζει ακόμα πιο γρήγορα και της δημιουργεί εκνευρισμό. Δεν ακολουθεί τις περισσότερες φορές τις σχολικές εκδρομές, κυρίως γιατί νιώθει άβολα. Η μετακίνησή της στην πόλη γίνεται αποκλειστικά με το αυτοκίνητο της μητέρας της καθώς ούτε και η πόλη είναι φιλική σχέση με την ικανότητά της να περπατάει κάτω από οποιοσδήποτε συνθήκες.

Φύλλο εργασίας 5 - Πίνακας Προνομίων και Διακρίσεων

Αφού μελετήσετε τις πτυχές της ταυτότητας του ατόμου της δικής σας Μελέτης Περίπτωσης και καταλήξετε στο κατά πόσο απολαμβάνει προνόμια ή/και βιώνει διακρίσεις, συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα, βάζοντας **✓** στην αντίστοιχη στήλη.

Πτυχές ταυτότητας	Προνόμια			Διακρίσεις		
	Πολλά	Αρκετά	Λίγα	Πολλές	Αρκετές	Λίγες
Φύλο						
Εκπαίδευση						
Φυλή / Εθνικότητα						
Τάξη / πλούτος						
Ηλικία						
Σεξουαλικός προσανατολισμός						
Ικανότητα						

4ο Σχέδιο Μαθήματος

Τίτλος	Τι είναι Ισότητα και τι είναι Δικαιοσύνη;
Στόχοι	- Να διερευνήσουν και να κατανοήσουν τις διαφορές μεταξύ της ισότητας και της δικαιοσύνης - Να προσεγγίσουν την έμφυλη διάσταση της δικαιοσύνης
Σύντομη Περιγραφή	Η δραστηριότητα επικεντρώνεται στο να διερευνηθούν οι ομοιότητες και οι διαφορές μεταξύ δικαιοσύνης και ισότητας και να ενθαρρυνθεί η κριτική σκέψη για αυτούς τους δύο όρους σε σχέση με το φύλο.
Ηλικία	13χρ. -18χρ.
Διάρκεια	45 λεπτά
Χώρος	Μία αίθουσα με άδειο χώρο ή ένας εξωτερικός χώρος
Υλικά	Φύλλο εργασίας 1
Θεματικοί άξονες	- Κοινωνική δικαιοσύνη - Δικαιοσύνη με έμφαση στη διάσταση του φύλου - Ισότητα - Αλληλεγγύη
Αναπτύσσονται και καλλιεργούνται	Δεξιότητες: - Κριτική και δημιουργική σκέψη - Ενσυναίσθηση - Αυτογνωσία και αναστοχασμός - Σεβασμός στην διαφορετικότητα - Επίλυση συγκρούσεων
Βήματα	
Βήμα 1	Διάρκεια: 10 λεπτά Χωρίστε την ομάδα σε μικρότερες των 4-5 ατόμων και μοιράστε στην κάθε μία από αυτές <u>μόνο</u> την εικόνα 1 του Φύλλου εργασίας 1. Δώστε λίγο χρόνο στις ομάδες να συζητήσουν μεταξύ τους τι βλέπουν και ζητήστε τους να δώσουν έναν τίτλο, μία λεζάντα για την εικόνα 1.
Βήμα 2	Διάρκεια: 10 λεπτά

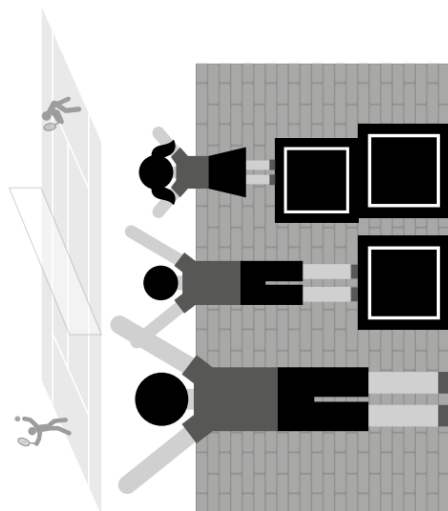
	Ζητήστε από κάθε ομάδα να παρουσιάσει τον τίτλο/λεζάντα της και να αιτιολογήσει την επιλογή της. <u>Εναλλακτικά:</u> Κάθε ομάδα παρουσιάζει τον τίτλο με τον εξής τρόπο: Τρία άτομα από την ομάδα αναπαριστούν την εικόνα, έτσι όπως φαίνεται στο φύλλο εργασίας 1. Τρία άτομα, δηλαδή, πάνω σε ίδια κουτιά/καρέκλες όπου και παραμένουν παγωμένα, όπως τα πρόσωπα σ' έναν πίνακα ζωγραφικής (τεχνική της παγωμένης εικόνας). Το τέταρτο άτομο της ομάδας στέκεται έξω από την εικόνα και μας πληροφορεί τον τίτλο, όπως πχ. οι ξεναγοί σε πινακοθήκες, ενώ το πέμπτο άτομο (εάν υπάρχει), στέκεται στην άλλη πλευρά της εικόνας-πίνακα, με το ίδιο στυλ και μέσα σε λίγες λέξεις μας αιτιολογεί την επιλογή του τίτλου. Για φράχτη μπορείτε να αξιοποιήσετε ένα πανί ή ένα πραγματικό εμπόδιο του εξωτερικού χώρου. Επίσης, τα 3 άτομα που αναπαριστούν τα άτομα πάνω στα κουτιά/καρέκλες, μπορούν να έχουν να βλέπουν κατά πρόσωπο την υπόλοιπη ομάδα αλλά θα πρέπει τότε να προσέξουν την έκφραση του προσώπου τους.
Βήμα 3	Διάρκεια: 10 λεπτά Αξιοποιήστε τους τίτλους που έδωσαν οι ομάδες και ξεκινήστε μία συζήτηση αναστοχασμού: • Πώς θα ορίζατε τελικά την Ισότητα; • Τα ίσα και ίδια κουτιά/βάθρα, προνόμια (βλ. Σχέδιο Μαθήματος 4) γιατί δεν εξασφαλίζουν την ίδια θέαση του τένις και για τα τρία άτομα; • Ποιες πτυχές δεν έχουν ληφθεί υπόψη σε αυτή τη λύση; • Ποιες αναλογίες μπορείτε να διακρίνετε μεταξύ της εικόνας 1 και της πραγματικής ζωής; Μπορείτε να δώσετε κάποια παραδείγματα; • Σύμφωνα με τις παραπάνω αναγωγές, κατά πόσο συμφωνείτε με ότι το άτομο δεξιά της εικόνας 1 επιλέχθηκε να είναι γυναίκα-κορίτσι; Μπορείτε να δώσετε κάποια παραδείγματα, π.χ. από το σχολείο, τον εργασιακό χώρο, την οικογένεια, στα επαγγέλματα τοπικά και παγκόσμια; • Ποιες άλλες πτυχές της ταυτότητας ενός ατόμου, μαζί με το φύλο, μπορούν να επηρεάσουν αρνητικά ή θετικά τη δικαιοσύνη και την ισότητα π.χ. οικονομικό προφίλ, μορφωτικό επίπεδο, αγροτικό/αστικό περιβάλλον, πολιτικό ή/και θρησκευτικό υπόβαθρο;

Βήμα 4	Διάρκεια: 5 λεπτά Ζητήστε από τα άτομα να παραμείνουν στις ομάδες τους και να συζητήσουν μεταξύ τους, ώστε για να βρουν μία λύση που τους ικανοποιεί και να τη βρίσκουν δίκαιη.
Βήμα 5	Διάρκεια: 10 λεπτά Κάθε ομάδα παρουσιάζει τη λύση που σκέφτηκε, είτε λεκτικά είτε με τον βιωματικό τρόπο (όπως παραπάνω με την αναπαράσταση της εικόνας 1) και αιτιολογεί γιατί θεωρούν αυτή τη λύση ως την πιο δίκαιη. Έπειτα ξεκινήστε μια συζήτηση αναστοχασμού, ρωτώντας αρχικά κάθε μια ομάδα: • Γιατί επιλέξατε αυτή τη λύση; • Πώς θα ορίζατε τη λέξη «δικαιοσύνη»; • Ποια η σχέση της με την ισότητα; • Κατά πόσο είναι ταυτόσημες έννοιες η Ισότητα και η Δικαιοσύνη; • Μπορείτε να σκεφτείτε παραδείγματα όπου Ισότητα και Δικαιοσύνη ταυτίζονται και παραδείγματα που δεν ταυτίζονται; • Μπορείτε να σκεφτείτε, επίσης, παραδείγματα από την πραγματική ζωή της έμφυλης διάστασης της δικαιοσύνης; • Πώς θα ορίζατε την κοινωνική δικαιοσύνη και πώς την έμφυλη διάσταση της δικαιοσύνης; • Ποια άτομα έχουν εν δυνάμει τη δυνατότητα να διεκδικήσουν την κοινωνική και την έμφυλη διάσταση της δικαιοσύνης; Επικουρικά, μπορεί να παρουσιάσετε τον παρακάτω ορισμό, προς γενικότερο αναστοχασμό: Δικαιοσύνη μεταξύ των φύλων σημαίνει να διερευνήσουμε και να καταρρίψουμε τους τρόπους με τους οποίους τα συστήματα (π.χ. τα σχολεία, οι χώροι εργασίας) καταπιέζουν τα διαφορετικά φύλα και δημιουργούν προνόμια για ορισμένα άτομα. Η δικαιοσύνη μεταξύ των φύλων στοχεύει επίσης στην προστασία και την προώθηση των δικαιωμάτων των γυναικών, των κοριτσιών και των ατόμων της κοινότητας ΛΟΑΤΚΙΑ+ ώστε να μπορούν να ζουν μια ζωή χωρίς τον φόβο της βίας και των διακρίσεων.

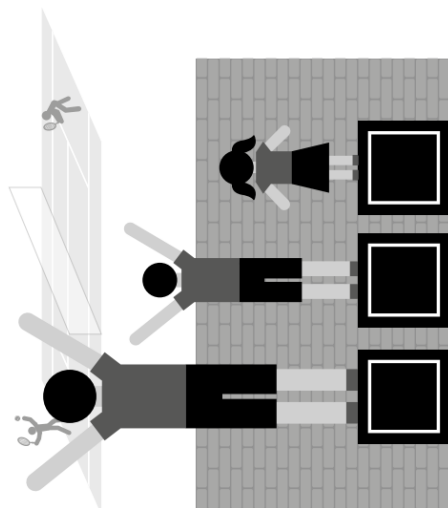
	Καθ' όλη τη διάρκεια του αναστοχασμού και λαμβάνοντας υπόψη τις λύσεις και την ροή της όλης συζήτησης, κρίνετε, εάν και σε ποιο σημείο της κουβέντας, θα δείξετε την εικόνα 2 του Φύλλου Εργασίας 1, στην οποία δίνεται μία λύση. Εάν την δείξετε, ρωτήστε τα μέλη της ομάδας, εάν συμφωνούν, εάν διαφωνούν, εάν θα άλλαζαν κάτι κτλ. Προσαρμογή από υλικό της ActionAid Ελλάς Ενεργός Πολίτης μέσα και έξω από την τάξη https://www.patakis.gr/product/503734/vivlia-ekpaideush-gia-ekpaideutikous/Energos-poliths-mesa-kai-ekso-apo-thn-taksh-Enas-odhgos-empneushs-kai-drashs-gia/
Πηγαίνοντας λίγα βήματα παραπέρα	Εάν είστε εξοικειωμένοι/ες, εμπλουτίστε την δραστηριότητα , αξιοποιώντας την τεχνική, κατά των διάρκεια των παγωμένων εικόνων, της ανίχνευση της σκέψης και έπειτα της ανακριτικής καρέκλας.

Φύλλο εργασίας 1

ΕΙΚΟΝΑ 2

ΕΙΚΟΝΑ 1

5ο Σχέδιο Μαθήματος

Τίτλος	Άνθρωποι σε κατάταξη
Στόχοι	- Να προβληματιστούν πάνω σε στερεοτυπικές αντιλήψεις για τους ρόλους των φύλων - Να αναστοχαστούν πάνω στις ανισότητες ανάμεσα στα φύλα και σε ζητήματα που αφορούν την εργασία, τη μόλυνση του περιβάλλοντος, τη δράση στην κοινότητα
Σύντομη Περιγραφή	Μέσα από αυτό το σχέδιο μαθήματος, που αξιοποιεί κάρτες, εξετάζονται οι σχέσεις, οι ομοιότητες και οι διαφορές, η θέση ισχύος μεταξύ των φύλων σε ό, τι αφορά την εργασία, την κοινωνία και άλλες συναφείς δραστηριότητες.
Ηλικία	13χρ. -18χρ.
Διάρκεια	45 λεπτά
Χώρος	Μία αίθουσα
Υλικά	Φύλλα Εργασίας 1,2,3
Θεματικοί άξονες	- Στερεότυπα - Οικονομική ανισότητα - Μόλυνση και υποβάθμιση του περιβάλλοντος - Ανισότητα μεταξύ των φύλων
Αναπτύσσονται και καλλιεργούνται	<u>Δεξιότητες:</u> - Κριτική και δημιουργική σκέψη - Κοινωνική ενσυναίσθηση - Αυτογνωσία και αναστοχασμός - Επικοινωνία, - Συνεργασία - Επίλυση συγκρούσεων
Βήματα	
Προετοιμασία	Εκτυπώστε τα φύλλα εργασίας 1,2,3 και κόψτε τις κάρτες στο περίγραμμά τους. Γράψτε σε τρία διαφορετικά χαρτιά τις οδηγίες, που θα βρείτε παρακάτω, για την κάθε ομάδα.
Βήμα 1	Διάρκεια: 15 λεπτά

	Χωρίστε την ομάδα σε τρεις μικρότερες. • Ομάδα 1: Πορτοκαλί • Ομάδα 2: Πράσινο • Ομάδα 3: Κίτρινο Σε κάθε ομάδα δώστε το αντίστοιχο σετ καρτών (βλ. φύλλα εργασίας 1,2,3) και παράλληλα μοιράστε τις παρακάτω οδηγίες σύμφωνα με το χρώμα της κάθε ομάδας. Ζητήστε από κάθε ομάδα να μην φανερώσει τις κάρτες και τις οδηγίες στις άλλες ομάδες. <u>Οδηγίες:</u> • Η ομάδα 1- πορτοκαλί: Με βάση την εμπειρία σας, θα πρέπει να ταξινομήσετε τις κάρτες από κάτω προς τα πάνω με κριτήριο την αμοιβή. Στην βάση αυτής της ταξινόμησης θα τοποθετήσετε τις εργασίες που θεωρείτε ως χαμηλά αμειβόμενες ώσπου να φτάσετε στην κορυφή με αυτές που θεωρείτε ως υψηλά αμειβόμενες. • Η ομάδα 2- πράσινη: Με βάση την εμπειρία σας, θα πρέπει να ταξινομήσετε τις κάρτες, τοποθετώντας τις εργασίες από κάτω προς τα πάνω, με βάση τη ρύπανση που προκαλούν στο περιβάλλον. Στη βάση ξεκινήστε με αυτές που θεωρείτε λιγότερο ρυπογόνες ώσπου να φτάσετε στην κορυφή με αυτές που θεωρείτε πάρα πολύ ρυπογόνες. • Η ομάδα 3- κίτρινη: Με βάση την εμπειρία σας, θα πρέπει να ταξινομήσει τις κάρτες, τοποθετώντας στη βάση αυτές που θεωρείτε ότι έχουν το πιο θετικό αντίκτυπο στην κοινότητα/κοινωνία ώσπου να φτάσετε στην κορυφή με αυτές που θεωρείτε με το λιγότερο θετικό αντίκτυπο στην κοινότητα/κοινωνία
Βήμα 2	Διάρκεια: 5 λεπτά Μόλις οι ομάδες ολοκληρώσουν την ταξινόμηση, ζητήστε να μετατοπίσουν ελαφρώς προς τα δεξιά τις εργασίες ή τις δραστηριότητες, που πιστεύουν ότι υλοποιούνται κυρίως από γυναίκες, χωρίς να αλλάξουν θέση στην κατάταξη.
Βήμα 3	Διάρκεια: 5 λεπτά Ζητήστε από όλα τα μέλη της ομάδας να ρίξουν μια ματιά στις ταξινομήσεις όλων των ομάδων καθώς και στις οδηγίες, που δόθηκαν σε κάθε ομάδα, βάσει των οποίων δημιουργήθηκαν οι ταξινομήσεις.
Βήμα 4	Διάρκεια: 20 λεπτά

	Καλέστε τις ομάδες στην ολομέλεια και ξεκινήστε μία συζήτηση αναστοχασμού, ενδεικτικά με τις παρακάτω ερωτήσεις: • Ποιες ομοιότητες και διαφορές εντοπίζετε μεταξύ των 3 ταξινομήσεων; • Ποιες είναι οι πιο καλά αμειβόμενες θέσεις εργασίας ή δραστηριότητες; Ποια άτομα συνήθως, σε ό, τι αφορά το φύλο, βρίσκονται σε αυτές τις θέσεις; • Γιατί πιστεύετε ότι συμβαίνει αυτό; • Ποιες είναι οι λιγότερο καλά αμειβόμενες θέσεις εργασίας ή δραστηριότητες; Ποια άτομα συνήθως κατέχουν αυτές τις θέσεις σε ό, τι αφορά το φύλο; • Σύμφωνα με τη δική σας οπτική, ποιες από αυτές τις εργασίες /δραστηριότητες έχουν ένα κοινωνικό αντίκτυπο στα άτομα και τις κοινωνίες; • Ποιες από αυτές επιβαρύνουν περισσότερο το περιβάλλον; • Ποιες πιθανά στερεοτυπικές αντιλήψεις «κρύβονται» πίσω από κάποιες εργασίες ή δραστηριότητες; Μπορείτε να δώστε ένα παράδειγμα; • Από πού και πώς πιστεύετε ότι γεννιούνται τέτοιες αντιλήψεις; • Ποιες πιστεύετε, βάσει των όσων συζητήθηκαν μέχρι τώρα, ότι είναι οι επιπτώσεις στα άτομα και τις κοινωνίες;
Πηγαίνοντας λίγα βήματα παραπέρα	Διάρκεια: 10 λεπτά Εάν υπάρχει διαθέσιμος χρόνος, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τις θέσεις εργασίας ή τις δραστηριότητες ως βάση για να εμβαθύνετε στην συζήτηση του κατά πόσο αποτελεί ζήτημα για τις γυναίκες εθνικά και παγκόσμια, που θα ήθελαν για παράδειγμα να ακολουθήσουν σταδιοδρομίες, που δεν συνηθίζεται να βλέπουμε γυναίκες ή και το αντίστροφο; Πώς διαμορφώνονται κάποιες αντιλήψεις; Πώς διαμορφώνονται κάποιες συμπεριφορές/ρόλοι στα φύλα; Κατά πόσο είναι εύκολο ένα αγόρι, ένας άνδρας ή ένα μη δυαδικό άτομο να γίνει βρεφονηπιοκόμος; Μπορείτε να σκεφτείτε αντίστοιχα παραδείγματα; Παροτρύνετε τα μέλη της ομάδας να κάνουν μία σύντομη ιστορική αναδρομή στις κοινωνικές κατακτήσεις και να εντοπίσουν: ποιες, πώς και από ποιους ξεκίνησαν, ποιος ο αντίκτυπος και ποιες αλλαγές έφεραν αυτές στα 2 φύλα και στις κοινωνίες;

Φύλλο εργασίας 1- Πορτοκαλί ομάδα

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΣ / ΦΡΟΝΤΙΣΤΡΙΑ ΤΟΥ 3 ΜΗΝΩΝ ΠΑΙΔΙΟΥ ΣΟΥ	ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΣ / ΦΡΟΝΤΙΣΤΡΙΑ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ
ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ / ΙΔΙΟΚΤΗΤΡΙΑ ΜΙΚΡΟΥ ΧΩΡΑΦΙΟΥ	ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ / ΙΔΙΟΚΤΗΤΡΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ Ή ΜΕΓΑΛΗΣ ΦΑΡΜΑΣ
ΣΧΕΔΙΑΣΤΗΣ / ΣΧΕΔΙΑΣΤΡΙΑ ΟΠΛΩΝ ΣΕ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΟΠΛΩΝ	ΧΗΜΙΚΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΗΣ / ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΡΙΑ ΦΥΤΟΦΑΡΜΑΚΩΝ ΣΕ ΜΕΓΑΛΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΦΥΤΟΦΑΡΜΑΚΩΝ
ΟΙΚΙΑΚΟ ΜΑΓΕΙΡΕΥΜΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ / ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΣΠΟΡΩΝ
ΤΟΠΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ	ΕΡΓΑΤΗΣ / ΕΡΓΑΤΡΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΣΥΓΚΟΜΙΔΗΣ

Φύλλο εργασίας 2- Πράσινη Ομάδα

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΣ / ΦΡΟΝΤΙΣΤΡΙΑ ΤΟΥ 3 ΜΗΝΩΝ ΠΑΙΔΙΟΥ ΣΟΥ	ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΣ / ΦΡΟΝΤΙΣΤΡΙΑ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ
ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ / ΙΔΙΟΚΤΗΤΡΙΑ ΜΙΚΡΟΥ ΧΩΡΑΦΙΟΥ	ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ / ΙΔΙΟΚΤΗΤΡΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ Ή ΜΕΓΑΛΗΣ ΦΑΡΜΑΣ
ΣΧΕΔΙΑΣΤΗΣ / ΣΧΕΔΙΑΣΤΡΙΑ ΟΠΛΩΝ ΣΕ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΟΠΛΩΝ	ΧΗΜΙΚΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΗΣ / ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΡΙΑ ΦΥΤΟΦΑΡΜΑΚΩΝ ΣΕ ΜΕΓΑΛΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΦΥΤΟΦΑΡΜΑΚΩΝ
ΟΙΚΙΑΚΟ ΜΑΓΕΙΡΕΥΜΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ / ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΣΠΟΡΩΝ
ΤΟΠΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ	ΕΡΓΑΤΗΣ / ΕΡΓΑΤΡΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΣΥΓΚΟΜΙΔΗΣ

Φύλλο εργασίας 3 -Κίτρινη ομάδα

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΣ / ΦΡΟΝΤΙΣΤΡΙΑ ΤΟΥ 3 ΜΗΝΩΝ ΠΑΙΔΙΟΥ ΣΟΥ	ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΣ / ΦΡΟΝΤΙΣΤΡΙΑ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ
ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ / ΙΔΙΟΚΤΗΤΡΙΑ ΜΙΚΡΟΥ ΧΩΡΑΦΙΟΥ	ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ / ΙΔΙΟΚΤΗΤΡΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ Ή ΜΕΓΑΛΗΣ ΦΑΡΜΑΣ
ΣΧΕΔΙΑΣΤΗΣ / ΣΧΕΔΙΑΣΤΡΙΑ ΟΠΛΩΝ ΣΕ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΟΠΛΩΝ	ΧΗΜΙΚΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΗΣ / ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΡΙΑ ΦΥΤΟΦΑΡΜΑΚΩΝ ΣΕ ΜΕΓΑΛΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΦΥΤΟΦΑΡΜΑΚΩΝ
ΟΙΚΙΑΚΟ ΜΑΓΕΙΡΕΥΜΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ / ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΣΠΟΡΩΝ
ΤΟΠΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ	ΕΡΓΑΤΗΣ / ΕΡΓΑΤΡΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΣΥΓΚΟΜΙΔΗΣ

6ο Σχέδιο Μαθήματος

Τίτλος	Πάρε θέση
Στόχοι	• Να κατανοήσουν τις διαφορετικές απόψεις • Να ασκηθούν στον εποικοδομητικό διάλογο και τη γόνιμη επιχειρηματολογία • Να καλλιεργήσουν την κριτική τους σκέψη και την ικανότητα λήψης αποφάσεων • Να ασκηθούν στην ενεργητική ακρόαση
Σύντομη Περιγραφή	Τα μέλη της ομάδας καλούνται να πάρουν θέση πάνω σε σύγχρονα κοινωνικά ζητήματα, που αφορούν την κλιματική αλλαγή και την ανισότητα ανάμεσα στα φύλα ενώ παράλληλα καλούνται να αναπτύξουν σχετική επιχειρηματολογία πάνω σε αυτά.
Ηλικία	13χρ. -18 χρ.
Διάρκεια	45 λεπτά
Χώρος	Μια αίθουσα με άδειο χώρο ή εξωτερικός χώρος
Υλικά	• Φύλλο Εργασίας 1 – Δηλώσεις • Χαρτί του μέτρου • Α4 Χαρτί ή 2 ποστ -ιτ • Στυλό/μολυβί/μαρκαδόρος/κιμωλία
Θεματικοί άξονες	• Περιβαλλοντικές και κοινωνικές ανισότητες • Δικαιοσύνη μεταξύ των φύλων
Αναπτύσσονται και καλλιεργούνται	Δεξιότητες • Κριτική και δημιουργική σκέψη • Επικοινωνία • Συνεργασία • Ενεργητική Ακρόαση • Επίλυση συγκρούσεων
Βήματα	
Προετοιμασία	Προβάλετε ή εκτυπώστε ή αντιγράψτε τις δηλώσεις του Φύλλου Εργασίας 1 σε χαρτί του μέτρου ή στον πίνακα, ώστε να μπορούν τα μέλη της ομάδας να τις διαβάζουν κατά την διάρκεια του παιχνιδιού. Χρησιμοποιήστε χαρτί ή 2 ποστ -ιτ και γράψτε στο ένα ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και στο άλλο ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ.

Βήμα 1	Διάρκεια: 5 λεπτά Χαράξτε μία μακριά, ευθεία γραμμή στο πάτωμα, νοητά ή πραγματικά (πχ. με μολύβι, μαρκαδόρο/κιμωλία κτλ.) Στη μια άκρη τοποθετήστε το χαρτί ή το πόστ -ιτ ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και στην άλλη το ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ. Εξηγήστε στα μέλη της ομάδας ότι θα διαβάσετε μία – μία τις δηλώσεις, που είναι αναρτημένες στο χαρτί του μέτρου ή στον πίνακα και έπειτα ο καθένας και η κάθε μία θα πρέπει να σταθεί σ’ ένα σημείο της γραμμής ανάλογα με το κατά πόσο συμφωνεί ή διαφωνεί.
Βήμα 2	Διάρκεια: 20 λεπτά Ξεκινήστε να διαβάζετε τις δηλώσεις, αφήνοντας χρόνο για να κατανοήσουν οι μαθητές και οι μαθήτριες το περιεχόμενο και έπειτα να πάρουν θέση πάνω στην γραμμή. Μπορείτε να κάνετε μία επιλογή από τις δηλώσεις, που ακολουθούν και να αξιοποιήσετε αυτές που πιθανά να ταιριάζουν πχ. στην δυναμική της ομάδας, στο αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών της περιόδου, που θα επιλέξετε να υλοποιήσετε την δραστηριότητα κτλ.. Στην περίπτωση μεγάλων αποκλίσεων πχ. ταυτόχρονα θέσεις στη θέση Συμφωνώ Απόλυτα και Διαφωνώ Απόλυτα αλλά και όπου αλλού εσείς κρίνετε σκόπιμο και ενδιαφέρον, ενθαρρύνετε μια ανταλλαγή επιχειρημάτων, μία μικρή συζήτηση για τι ώθησε τα άτομα να σταθούν στις συγκεκριμένες θέσεις πάνω στην γραμμή. Έπειτα από τέτοιου είδους συζητήσεις επιχειματολογίας, δώστε το δικαίωμα στα άτομα να αλλάξουν, εάν θέλουν, θέσεις. Αναγνώστε, έπειτα την πρώτη δήλωση και συνεχίστε με τις υπόλοιπες, όπως περιγράφεται παραπάνω
Βήμα 3	Διάρκεια: 15 λεπτά Αφού ολοκληρώσετε το παιχνίδι, καλέστε την όλη την ομάδα για μια συζήτηση αναστοχασμού, ενδεικτικά: • Πώς σας φάνηκε η δραστηριότητα; • Είναι πάντα εύκολο να παίρνεις θέση; • Για ποιους λόγους πιστεύετε ότι κάποιοι άνθρωποι προτιμούν να μην παίρνουν θέση για ορισμένα θέματα; • Ποιοι άλλοι παράγοντες, εκτός από τις προσωπικές σας απόψεις, πιστεύετε ότι μπορεί να επηρέασαν τη θέση σας; • Για ποιο λόγο κάποιοι αλλάξατε θέση; Θυμάστε ποιο επιχείρημα ή σκέψη σας παρακίνησε;

	• Υπήρξε κάποια στιγμή που θέλατε να αλλάξετε πλευρά αλλά επιλέξατε να μην το κάνετε; Για ποιο λόγο; Κατά πόσο αυτό πιστεύετε ότι συμβαίνει στην πραγματική ζωή και για ποιους λόγους; • Υπήρξε κάποια στιγμή, που ενώ ήσασταν «μειονότητα» στην θέση που σταθήκατε πάνω στην γραμμή, αποφασίσατε να παραμείνετε στην άποψή σας; Τι σας ώθησε να το κάνετε; Πώς νιώσατε που παραμείνατε στην θέση της «μειοψηφίας»; • Στο παιχνίδι φάνηκαν όλες οι θέσεις των μελών της ομάδας. Στην πραγματική ζωή μπορείτε να σκεφτείτε ομάδες ανθρώπων που οι θέσεις τους δεν ακούγονται; Για ποιο λόγο πιστεύετε ότι συμβαίνει αυτό; • Τι θα μπορούσαμε να κάνουμε ώστε οι φωνές όλων των ανθρώπων να ακούγονται; • Με ποιο τρόπο θα μπορούσαν να ξεπεραστούν οι δυσκολίες στην διεξαγωγή του διαλόγου; • Πώς θα ενθαρρύνετε έναν γόνιμο και παραγωγικό διάλογο; Ποιες αξίες, τρόποι θα πρέπει, κατά την γνώμη μας, να τον διέπουν;
Πηγαίνοντας λίγα βήματα παραπέρα	Προτείνετε στην ομάδα για κάνει μία έρευνα πάνω σε ζητήματα και θέματα που αποτέλεσαν αντικείμενο αντικρουόμενων επιχειρημάτων ή/και έντονων συζητήσεων. Με τα νέα στοιχεία που θα έρθουν στην ολομέλεια ξεκινήστε μία νέα συζήτηση με την ομάδα πάνω στα στοιχεία αυτά.

Φύλλο εργασίας 1 – Δηλώσεις

- Οι χώρες που ευθύνονται για την κλιματική αλλαγή είναι αυτές που πρέπει να δράσουν.
- Πρέπει να λάβουμε μέτρα, που περιορίζουν τα δικαιώματα των ακτιβιστών και των ακτιβιστριών για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής.
- Οι ιδιοκτήτες και οι ιδιοκτήτριες των ρυπογόνων εταιρειών είναι ένοχοι για εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας.
- Το δικαίωμα στην ισότητα είναι άχρηστο, αν δεν γίνεται σεβαστό το δικαίωμα σε ένα υγιές περιβάλλον.
- Είναι πιο επείγουσα η καταπολέμηση της ανισότητας μεταξύ των φύλων στον κόσμο παρά της υπερθέρμανσης του πλανήτη.
- Το καθεστώς του κλιματικού πρόσφυγα αποτελεί δικαίωμα για τους ανθρώπους που αναγκάζονται να εγκαταλείψουν τις χώρες τους λόγω της κλιματικής αλλαγής.
- Αν οι γυναίκες ήταν στην εξουσία, θα υπήρχαν περισσότερα μέτρα για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής.
- Τα καταστήματα μεταχειρισμένων ειδών είναι μόδα μεταξύ των νέων, όχι περιβαλλοντική κίνηση.
- Τα κοινωνικά γεύματα από συλλόγους, δομές (κτλ.) ή/και τα κυλικεία θα πρέπει να επιβάλλουν χορτοφαγικά γεύματα.
- Δεν έχει νόημα να προστατεύουμε τα δικαιώματα των γυναικών, αν ο πλανήτης καίγεται.
- Δεν υπάρχει σύνδεση μεταξύ της κοινωνικής δικαιοσύνης και της κλιματικής δικαιοσύνης.
- Δεν υπάρχει σύνδεση μεταξύ της κλιματικής αλλαγής και της ανισότητας των φύλων.
- Είμαστε η πρώτη γενιά που θα βιώσει τις συνέπειες της υπερθέρμανσης του πλανήτη και η τελευταία που θα μπορέσει να κάνει κάτι γι' αυτό.

7ο Σχέδιο Μαθήματος

Τίτλος	Υπάρχει Πλανήτης Β!
Στόχοι	• Να γνωρίσουν βάσει στοιχείων παγκόσμια ζητήματα, που συσχετίζονται με το κλίμα και την ανισότητα των φύλων • Να ενδυναμωθούν, ώστε να πιστέψουν ότι είναι φορείς αλλαγής για ένα πιο βιώσιμο μοντέλο ζωής
Σύντομη Περιγραφή	Το σχέδιο μαθήματος αξιοποιεί την τεχνική του παιχνιδιού ρόλων για να εξετάσει σύγχρονα ζητήματα για το κλίμα και την ανισότητα μεταξύ των φύλων. Το δυναμικό παιχνίδι ρόλων δίνει την ευκαιρία μέσα από βιωματικό τρόπο στα μέλη της ομάδας να γνωρίσουν και να αναστοχαστούν πάνω στα ζητήματα και να αναζητήσουν καλές πρακτικές και λύσεις.
Ηλικία	13χρ. – 18χρ.
Διάρκεια	45 λεπτά
Χώρος	Μία αίθουσα ή ανοιχτός χώρος
Υλικά	• Φύλλο εργασίας 1 • Ένας πίνακας ή μια ψηφιακή οθόνη • Α4 φύλλα, 1 για το κάθε μέλος της ομάδας • Στυλό/μολύβια/μαρκαδόρους • Ηλεκτρονικός υπολογιστής και βιντεοπροβολικό (προαιρετικά)
Θεματικοί άξονες	• Κλιματική Δικαιοσύνη • Κοινωνική Δικαιοσύνη • Έμφυλη διάσταση της δικαιοσύνης

Αναπτύσσονται και καλλιεργούνται	Δεξιότητες • Κριτική και δημιουργική σκέψη • Κοινωνική ενσυναίσθηση • Επίλυση συγκρούσεων • Ανάληψη πρωτοβουλίας • Πολιτειότητα
Βήματα	
Βήμα 1 (προαιρετικό)	Διάρκεια: 5 λεπτά Στην περίπτωση που το κρίνετε αναγκαίο να «τροφοδοτήσετε» την ομάδα με στοιχεία, ιδέες και σκέψεις για το παιχνίδι ρόλων που ακολουθεί, και μπορείτε να παρακολουθήσετε: • «World Largest Lesson – Climate Change», διαθέσιμο εδώ: https://www.youtube.com/watch?v=j2dfNBzCW_Y (διάρκεια 3:10 χωρίς ελληνικούς υποτίτλους) Εναλλακτικά: • ActionAid https://www.youtube.com/shorts/6RrQVcrED6E (διάρκεια 1:00 με ελληνικούς υπότιτλους) • Η Κλιματική Αλλαγή Και Οι Έλληνες «https://www.youtube.com/watch?v=-3IFhkTFBIY» (διάρκεια 1:35, στα ελληνικά) • Αναζητήστε στο youtube με το παρακάτω τίτλο «Καταπολεμάμε μαζί την κλιματική αλλαγή» και βρείτε συνεντεύξεις παιδιών που μιλούν για τη κλιματική αλλαγή και την δράση τους (με ελληνικούς υπότιτλους)
Βήμα 2	Διάρκεια 10 λεπτά Προσκαλέστε τα μέλη της ομάδας σ' ένα παιχνίδι ρόλων. Χωρίστε την ομάδα σε 2 μικρότερες. Η μία θα αντιπροσωπεύει τους κατοίκους του Πλανήτη Β και η άλλη θα είναι οι κάτοικοι του Πλανήτη Γη. Αφού σχηματίσετε τις ομάδες σας, εισάγετε τες στο παρακάτω σενάριο: <i>«Οι φιλικοί κάτοικοι του Πλανήτη Β έχουν φτάσει στη Γη για να επικοινωνήσουν με τους κατοίκους της. Οι κάτοικοι του Πλανήτη Β, που σύμφωνα με μελέτες βγήκαν οι πιο ευτυχισμένοι άνθρωποι του γαλαξία, καθώς έχουν ελάχιστα ποσοστά ρύπανσης και όλοι απολαμβάνουν τα δικαιώματά τους ανεξάρτητα φυλής, χρώματος, σεξουαλικού προσανατολισμού ή οποιουδήποτε άλλου χαρακτηριστικού τους, παρατηρούν τις επιπτώσεις της</i>

	κλιματικής αλλαγής, ιδίως στις γυναίκες και τα κορίτσια και ανησυχούν. Επιθυμούν να κάνουν συζητήσεις με τους κατοίκους του Πλανήτη Γη για να καταλάβουν τι συμβαίνει και γιατί». Εξηγήστε στις ομάδες ότι θα χρειαστεί να προετοιμαστούν γι' αυτή τη συνάντηση. Μοιράστε τις κάρτες από το Φύλλο εργασίας 1 και στις δύο ομάδες. Υπάρχουν 3 θέματα. Μπορείτε να τα αξιοποιήσετε όλα ή να επιλέξετε ένα για την διεξαγωγή της δραστηριότητας. Ανάλογα με τον αριθμό των θεμάτων που θα επιλέξετε, αλλάζει και ο χρόνος υλοποίησης της δραστηριότητας. Δώστε χρόνο στις ομάδες για να προετοιμαστούν για το θέμα ή τα θέματα, που επιλέξατε να συζητηθούν σ' αυτή τη συνάντηση. Εξηγήστε ότι η ομάδα, που θέτει τα ερωτήματα μπορεί να τα εμπλουτίσει και η ομάδα που θα δεχτεί τα ερωτήματα θα πρέπει να έχει προετοιμάσει τις απαντήσεις της και να είναι έτοιμη να ανταποκριθεί σε όποια άλλη ερώτηση που θα προκύψει κατά τη διάρκεια της κουβέντας, για παράδειγμα: ανησυχίες, προβληματισμούς, ιδέες για δράσεις, πιθανά εμπόδια κτλ.
Βήμα 3	Διάρκεια 20 λεπτά Στη συνέχεια καλέστε τις ομάδες να σχηματίσουν 2 ημικύκλια το ένα απέναντι στο άλλο. Καθίστε κάπου ανάμεσα και αναλάβετε ρόλο συντονιστή/στριας της συνάντησης και ξεκινήστε καλωσορίζοντας τους κατοίκους των 2 πλανητών λέγοντας και ενθαρρύνοντας παράλληλα και το παιχνίδι ρόλων: «Καλωσορίζουμε όλους και όλες σ' αυτή τη συζήτηση για την προώθηση της Ισότητας και της Βιωσιμότητας ολοκλήρου του Γαλαξία μας. Ζητήστε από τους κατοίκους του Πλανήτη Β να ξεκινήσουν την συζήτηση, παρουσιάζοντας το θέμα και θέτοντας την πρώτη ερώτηση (τόσο το θέμα όσο και το ερώτημα θα μπορούσε να γραφτεί και σε χαρτί, ώστε να το βλέπουν όλα τα άτομα). Οι κάτοικοι του Πλανήτη Γη με την σειρά τους απαντούν εν συντομία και έτσι διεξάγεται η συζήτηση μέχρι να ολοκληρωθεί ο κύκλος των ερωτήσεων πάνω στο θέμα. Αφού ολοκληρωθεί, παγώστε το χρόνο και μοιράστε 1 φύλλο χαρτί Α4 σε όλα τα μέλη των ομάδων και ζητήστε να γράψουν ή να ζωγραφίσουν/σκισάρουν σκέψεις, συναισθήματα, που τους

	γεννήθηκαν γύρω από τα όσα ειπώθηκαν στην συζήτηση, όντας ακόμα στους ρόλους τους ως κάτοικοι των 2 πλανητών.
Βήμα 4	Διάρκεια 10 λεπτά Ζητήστε από τα μέλη της ομάδας να αφήσουν στο πάτωμα ή σε άλλη περίοπτη θέση μέσα στο χώρο τα χαρτιά τους και δώστε λίγο χρόνο, ώστε όλοι να ρίξουν μια ματιά στα χαρτιά των άλλων μελών της ομάδας. Έπειτα, καλέστε όλα τα άτομα σε κύκλο και ζητήστε τους να «βγουν» από τους ρόλους, ώστε να ξεκινήσετε μία συζήτηση αναστοχασμού στην ολομέλεια: • Σε σχέση με τα θέματα που επεξεργαστήκατε, κατά την διάρκεια του παιχνιδιού, τι ήταν αυτό που σας ξάφνιασε είτε ευχάριστα, είτε δυσάρεστα; • Πώς νιώθετε που ζούμε σε ένα πλανήτη που σας γεννά σκέψεις, συναισθήματα, όπως αυτά που γράψατε το χαρτί σας; • Τι θα μπορούσαμε να κάνουμε να αντιμετωπίσουμε κάποια ζητήματα; • Ξαναμπείτε για λίγο στους ρόλους σας και γράψτε μία αποχαιρετιστήρια κάρτα οι μεν για τους δε. Μπορείτε να υλοποιήσετε την τελευταία αυτή δραστηριότητα είτε ατομικά, είτε ομαδικά. Μπορείτε να ακολουθήσετε την παραπάνω διαδικασία και για τα υπόλοιπα σενάρια.
Πηγαίνοντας λίγα βήματα παραπέρα	Με αφορμή την παραπάνω βιωματική δραστηριότητα, παροτρύνετε την ομάδα να φτιάξει αφίσες, συνθήματα, σκίτσα ή ό,τι άλλο εμπνευστεί σε έντυπη ή ψηφιακή μορφή, ευαισθητοποιώντας πάνω στο θέμα, που δούλεψαν, και άλλα άτομα του ευρύτερου κοινωνικού τους περιβάλλοντος. Καλέστε τους έπειτα να μοιραστούν τα δημιουργήματά τους στους «ψηφιακούς» τους τοίχους ή στους τοίχους του σχολείου/οργάνωσής τους.

Πηγή: Προσαρμοσμένο από Cho, R. (2014). *Climate Justice in BC. Lessons for Transformation* (pp. 46-48). CCPA.

https://teachclimatejustice.ca/wp-content/uploads/2014/07/full_teachclimatejusticedotca.pdf

Φύλλο εργασίας 1 -Θέματα συνάντησης

ΘΕΜΑ 1 – Οικολογικές κρίσεις

Δήλωση-Ερώτημα των κατοίκων του Πλανήτη Β:

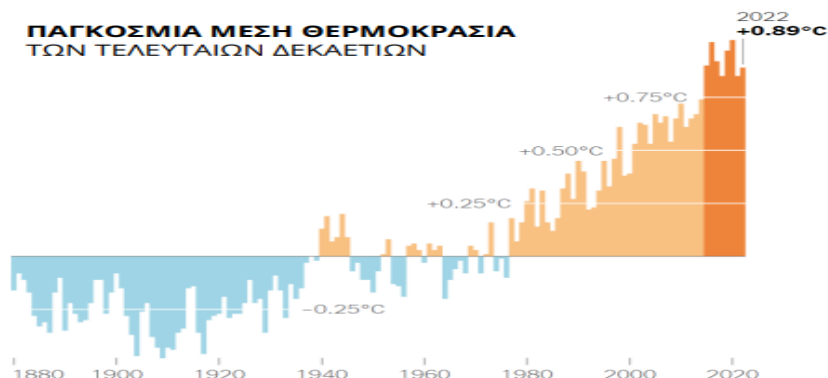
«Κάθε μέρα, βλέπουμε τους ανθρώπους από τον πλανήτη Γη να προσπαθούν να επιβιώσουν. Προσπαθούν να καταπολεμήσουν την αποψίλωση των δασών και την ερημοποίηση, να προστατεύσουν τα είδη που απειλούνται με εξαφάνιση και να μειώσουν τα απορρίμματα από στεριά και σε θάλασσα. Έρχονται αντιμέτωποι με την άνοδο της στάθμης της θάλασσας, τις ξηρασίες, τις καταιγίδες και τους καύσωνες. Παρά τις προσπάθειες αυτές, από το διάστημα παρατηρούμε εκτεταμένη χρήση πλαστικών μιας χρήσης, που ρυπαίνουν τη στεριά και τις θάλασσες και σημαντική απώλεια βιοποικιλότητας στα νερά τους. Γινόμαστε μάρτυρες της καύσης ορυκτών καυσίμων, της εξόρυξης φυσικών πόρων, της εντατικής κτηνοτροφίας και γεωργίας για υπερβολική κατανάλωση κρέατος και των επιπτώσεων του παγκόσμιου εμπορίου».

Ενδεικτικές ερωτήσεις από τους κατοίκους του Πλανήτη Β προς τους κατοίκους του Πλανήτη Γη:

- Κατά πόσο συμφωνείτε με αυτό;
- Ποιοι είναι οι κύριοι παράγοντες ή αιτίες των παραπάνω ζητημάτων;
- Ποια άτομα επηρεάζονται περισσότερο από αυτά τα ζητήματα;
- Ποιες είναι οι πιθανές ενέργειες για τη βελτίωση αυτών των ζητημάτων;
- Από ποια άτομα μπορούν πραγματοποιηθούν;

ΒΟΗΘΗΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ ΤΟΥ ΠΛΑΝΗΤΗ Β:

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΜΕΣΗ ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑ ΤΩΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΝ ΔΕΚΑΕΤΙΩΝ

Πηγή: Gonchar, M. (2024). *30 Climate Change Graphs*. The New York Times. Retrieved June 19, 2024, from <https://www.nytimes.com/2024/01/31/learning/lesson-plans/teach-about-climate-change-with-30-graphs-from-the-new-york-times.html>.

ΘΕΜΑ 2 – Ανισότητες

Δήλωση – Ερώτημα των κατοίκων του Πλανήτη Β:

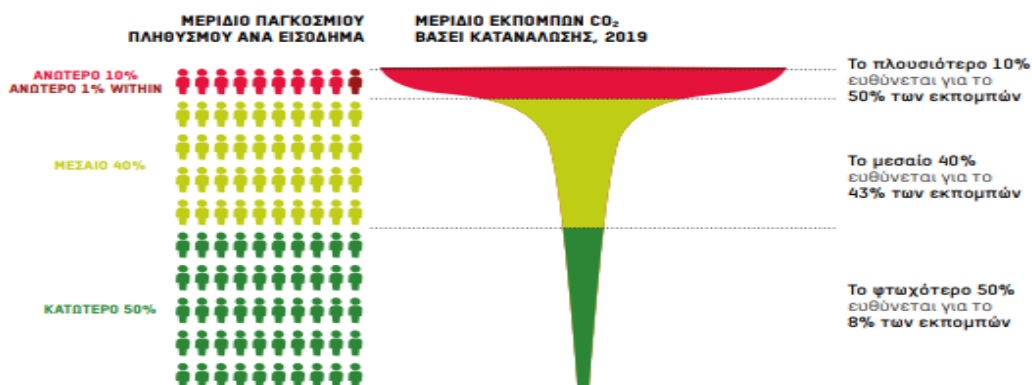
«Παρατηρούμε προσεκτικά τον Πλανήτη Γη. Ενώ κάποιες χώρες συμβάλλουν ελάχιστα στη ρύπανση, επωμίζονται σημαντικές συνέπειες της κλιματικής αλλαγής, που επιδεινώνεται από τις πιο βιομηχανοποιημένες χώρες. Τα ακραία καιρικά φαινόμενα επιφέρουν τραγικές συνέπειες σε ευάλωτες οικογένειες και κοινότητες».

Ενδεικτικές ερωτήσεις από τους κατοίκους του Πλανήτη Β προς τους κατοίκους του Πλανήτη Γη:

- Κατά πόσο συμφωνείτε με αυτό;
- Ποιοι ή ποιες ομάδες επηρεάζονται περισσότερο;
- Πώς περιλαμβάνονται οι απόψεις τους;
- . Ποιος θα αποφασίσει ποιες απόψεις θα ακουστούν ή θα εκτιμηθούν;

ΒΟΗΘΗΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ ΤΟΥ ΠΛΑΝΗΤΗ Β:

ΣΧΕΣΗ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΕΚΠΟΜΠΗΣ ΑΕΡΙΩΝ ΤΟΥ ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΟΥ 2019

Πηγή: Oxfam/SEI (2023). Inequality of Emissions. In *Climate Equality: A planet for the 99%*. (pp. 6-19). Oxfam GB. <https://doi.org/10.21201/2023.000001.html>.

ΘΕΜΑ 3 - Φύλο και κλίμα

Δήλωση – Ερώτημα των κατοίκων του πλανήτη Β:

«Το 2022 και παρατηρούσαμε μια από τις χώρες σας όταν είδαμε τις δυσκολίες που έφερε στους ανθρώπους εκεί η μεγάλη ξηρασία. Κοίταξα προσεκτικά και παρατήρησα ότι οι γυναίκες και τα κορίτσια υπέφεραν σε μεγάλο βαθμό από υποσιτισμό και αφυδάτωση. Ταυτόχρονα, η έμφυλη βία άρχισε να αυξάνεται. Έκτοτε, έχω παρατηρήσει ότι ακόμη περισσότερες γυναίκες και κορίτσια αντιμετωπίζουν αυξημένες προκλήσεις λόγω των οικολογικών και κλιματικών κρίσεων, που συμβαίνουν σε όλο τον κόσμο. Ερευνώντας τα στατιστικά στοιχεία για τη Γη, ανακάλυψα ότι οι γυναίκες και τα κορίτσια αντιπροσωπεύουν το 80% όσων πλήττονται από την κλιματική αλλαγή. Όταν μεταναστεύουν σε ασφαλέστερες τοποθεσίες, αντιμετωπίζουν αυξημένο κίνδυνο φτώχειας, βίας και ανεπιθύμητων γεννήσεων¹».

¹ Πηγή: UN Environment (Πρόγραμμα του ΟΗΕ για το Περιβάλλον) στο Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ. (2024). *Climate change impacts women more. We must legislate to protect their health (Η κλιματική αλλαγή επηρεάζει περισσότερο τις γυναίκες. Πρέπει να νομοθετήσουμε για την προστασία της υγείας τους)*. <https://www.weforum.org/agenda/2024/01/women-health-climate-change/>.

Ενδεικτικές ερωτήσεις από τους κατοίκους του Πλανήτη Β προς τους κατοίκους του Πλανήτη Γη:

- Κατά πόσο συμφωνείτε με αυτή την άποψη
- Ποιοι είναι μερικοί από τους βασικούς παράγοντες που συμβάλλουν σε αυτά τα αλληλένδετα ζητήματα σήμερα;
- Πώς περιλαμβάνονται οι απόψεις των γυναικών και των κοριτσιών;
- Υπάρχει δυνατότητα ενδυνάμωσης των περιθωριοποιημένων ατόμων;

**ΒΟΗΘΗΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ
ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ ΤΟΥ ΠΛΑΝΗΤΗ Β:**

8ο Σχέδιο Μαθήματος

Τίτλος	Διακρίσεις και ανισότητες
Στόχοι	• Να διακρίνουν τα έμφυλα στερεότυπα σε διάφορα περιβάλλοντα • Να προβληματιστούν πάνω στις αιτίες που δημιουργούν διακρίσεις με βάση το φύλο • Να αναστοχαστούν πάνω στην διαθεματικότητα (intersectionality) και στις σχέσεις εξουσίας ή καταπίεσης που πιθανά δημιουργεί
Σύντομη περιγραφή	Το σχέδιο μαθήματος διερευνά τις πιθανές διακρίσεις και καταπιέσεις με βάση το φύλο στα διάφορα κοινωνικά περιβάλλοντα.
Ηλικία	13χρ.-18χρ.
Διάρκεια	45 λεπτά
Χώρος	Μία αίθουσα ή ένας εξωτερικός χώρος
Υλικά	• Φύλλο Εργασίας 1 • Ηλεκτρονικός υπολογιστής (προαιρετικά)

Θεματικοί άξονες	• Κοινωνική δικαιοσύνη • Διαθεματικότητα (intersectionality) • Εμβάθυνση στην έμφυλη διάσταση της δικαιοσύνης
Αναπτύσσονται και καλλιεργούνται	Δεξιότητες: • Κριτική, ανεξάρτητη και δημιουργική σκέψη • Ενσυναίσθηση και αλληλεγγύη • Αυτογνωσία και αναστοχασμός
Βήματα	
Προετοιμασία	Εκτυπώστε το Φύλλο εργασίας 1 για κάθε υπό-ομάδα, που θα δημιουργήσετε.
Βήμα 1	Διάρκεια: 5 λεπτά Χωρίστε την ομάδα σε μικρότερες των 4-5 ατόμων, μοιράστε σε κάθε μια ένα αντίγραφο του Φύλλου Εργασίας 1 και εξηγήστε ότι θα πρέπει να επιλέξουν έως 2 κοινωνικά περιβάλλοντα από την λίστα. Έπειτα, θα πρέπει να εξετάσουν το πώς τα άτομα αντιμετωπίζονται σε αυτά τα περιβάλλοντα με βάση το φύλο και να διερευνήσουν, εάν υπάρχουν και ποιες διακρίσεις στη μεταχείριση. Εάν το κρίνετε σκόπιμο, μπορείτε να προσθέσετε και άλλα περιβάλλοντα.
Βήμα 2	Διάρκεια: 20 λεπτά Αφού οι ομάδες διαβάσουν το Φύλλο Εργασίας 1 και επιλέξουν τα 2 περιβάλλοντα, προτείνετε στα μέλη τους να ξεκινήσουν την μεταξύ τους κουβέντα, μοιραζόμενα πιθανά περιστατικά και εμπειρίες από τον ευρύτερο κοινωνικό περίγυρο και όχι απαραίτητα προσωπικές τους εμπειρίες. Εάν υπάρχει διαθέσιμος εξοπλισμός, μπορούν να αναζητήσουν σχετικά στοιχεία στο διαδίκτυο. Εξηγήστε, τέλος, ότι τα ερωτήματα στο φύλλο εργασίας θέτονται περισσότερο για να αποτελέσουν ένα πεδίο συζήτησης και προβληματισμού. Δώστε, ωστόσο την οδηγία ότι θα πρέπει οι ομάδες να δώσουν έμφαση στην αναζήτηση πιθανών πρακτικών για την βελτίωση της κατάστασης. Βοηθήστε τις ομάδες, εάν το κρίνετε σκόπιμο, όταν συζητάνε το θέμα της αντιμετώπισης, να σκεφτούν ιδέες γύρω από την ενδυνάμωση των κοριτσιών/γυναικών, τον επαναπροσδιορισμό των αντιλήψεων για τον ανδρισμό, το νομικό πλαίσιο, τις πράξεις αλληλεγγύης, την πολιτική ευθύνη κτλ.
Βήμα 3	Διάρκεια: 20 λεπτά

	Οι ομάδες στην ολομέλεια μοιράζονται με την σειρά τα όσα συζήτησαν στις υπό- ομάδες τους και τις πιθανές πρακτικές βελτίωσης της κατάστασης, που σκεφτήκανε. Ενθαρρύνετε τη συνέχιση της κουβέντας ενδεικτικά με τις παρακατω ερωτήσεις: • Ποιες από τις διακρίσεις, που εντοπίσατε στα διάφορα περιβάλλοντα, πιστεύετε ότι προέρχονται από έμφυλα στερεότυπα, δηλαδή, βαθιά ριζωμένες αντιλήψεις με βάση τις οποίες αποδίδονται συγκεκριμένα χαρακτηριστικά στα δυο φύλα; • Ποιες πιστεύετε ότι είναι οι επιπτώσεις σε προσωπικό και κοινωνικό επίπεδο όταν οι γυναίκες και τα κορίτσια βιώνουν διακρίσεις; • Ποια άλλα στοιχεία της προσωπικότητας ενός ατόμου πιθανά να «ευθύνονται» για μια διαφορετική μεταχείριση; • Κατά πόσο πιστεύετε ότι η διαθεματικότητα (intersectionality), οι πτυχές δηλαδή, της ταυτότητας του κάθε ατόμου δημιουργεί σχέσης εξουσίας και ποιες πιστεύετε ότι είναι αυτές; • Κατά πόσο πιστεύετε ότι η δικαιοσύνη με βάση τη διάσταση του φύλου είναι ένα θέμα που αφορά και ενδιαφέρει μόνο τα κορίτσια και τις γυναίκες; • Πώς φαντάζεστε μια κοινωνία χωρίς έμφυλα στερεότυπα;
--	---

Το σχέδιο μαθήματος είναι εμπνευσμένο από HEADS UP, ένα βοήθημα για εκπαιδευτικούς γύρω από την διαπαιδαγώγηση σε παγκόσμια ηθικά ζητήματα (βλ.:

<https://www.mmu.ac.uk/research/projects/teaching-sustainable-development>).

Φύλλο εργασίας 1 – Κοινωνικά περιβάλλοντα και διακρίσεις

Διαλέξτε 2 από τα παρακάτω περιβάλλοντα και εξετάστε τις πιθανές μορφές διάκρισης, διαφορετικής δηλαδή, μεταχείρισης των ατόμων με βάση το φύλο:

- Σχολείο
- Εργασιακός Χώρος
- Δημόσιους χώρους (π.χ. δρόμους, πάρκα, καταστήματα, στάσεις λεωφορείων κ.λπ.)
- Αθλήματα
- Τέχνες
- Εθελοντικές Δράσεις Κατά
- Συμμετοχή σε ομάδες νέων

Ακολουθούν ορισμένα ερωτήματα, που μπορούν να καθοδηγήσουν τη συζήτησή σας:

- Υπάρχουν διακρίσεις στη μεταχείριση και ποιες είναι αυτές;
- Εντοπίσατε διακρίσεις, οι οποίες δεν είναι και τόσο «ορατές»;
- Ποιες πιστεύετε ότι είναι οι αιτίες αυτών των διακρίσεων;
- Πώς θα μπορούσαμε να βελτιώσουμε την κατάσταση;

9ο Σχέδιο Μαθήματος

Τίτλος	Ακτιβιστικό παζλ
Στόχοι	• Να γνωρίσουν ακτιβιστές και ακτιβίστριες και τις δράσεις τους • Να κατανοήσουν τη βιωσιμότητα, τους 3 πυλώνες αυτής και τις μεταξύ τους συνδέσεις. • Να αναλογιστούν τη σημασία των ατομικών και συλλογικών δράσεων στην αντιμετώπιση παγκοσμίων προκλήσεων • Να προβληματιστούν γύρω από την ισότητα των φύλων και τα ανθρώπινα δικαιώματα
Σύντομη περιγραφή	Αυτό το σχέδιο μαθήματος παρουσιάζει ακτιβιστές και ακτιβίστριες, που δραστηριοποιούνται για την αντιμετώπιση των παγκόσμιων ζητημάτων. Το βασικό μέσο για να γίνει αυτό είναι να φτιάξουν ένα παζλ, αντιστοιχίζοντας την περιγραφή ενός προσώπου με τη φωτογραφία του. Το παζλ μπορεί, επίσης, να αποτελέσει μια ευκαιρία

	στοχασμού για το ποια άτομα μπορούν να γίνουν φορείς αλλαγής και πώς μπορεί αυτή η αλλαγή να γίνει πραγματικότητα.
Ηλικιακή Ομάδα	13χρ. -18 χρ.
Διάρκεια	45 λεπτά
Χώρος	Μία αίθουσα ή ένας εξωτερικός χώρος
Υλικά	• Φύλλο Εργασίας 1 – Βιωσιμότητα • Φύλλο Εργασίας 2 – Παζλ – περιγραφές • Φύλλο Εργασίας 3 – Πάζλ – φωτογραφίες
Θεματικοί άξονες	• Ανθρώπινα δικαιώματα • Ατομική και συλλογική δράση • Ακτιβισμός
Αναπτύσσονται και καλλιεργούνται	• Κριτική, ανεξάρτητη και δημιουργική σκέψη • Ενσυναίσθηση και αλληλεγγύη • Αυτογνωσία και αναστοχασμός
Βήματα	
Προετοιμασία	Εκτυπώστε το Φύλλο Εργασίας 2- Παζλ – περιγραφές και το αντίστοιχο 3 και κόψτε, όπου δείχνει το ψαλίδι. Προαιρετικά και αν το κρίνετε σκόπιμο ζητήσετε από τα μέλη της ομάδας σας να κάνουν μία σύντομη μελέτη για την βιωσιμότητα, για παράδειγμα παρακολουθώντας ή/και διαβάζοντας τα παρακάτω: • Sustainable Earth, Sustainability in 4 minutes Sustainable Explainable, 2022 (3:53 λεπτά, χωρίς ελληνικούς υποτίτλους • Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης, στην Ενότητα 2 του οδηγού – <i>Κανένας στόχος δεν μπορεί να επιτευχθεί μεμονωμένα!</i>
Βήμα 1	Διάρκεια: 10 λεπτά Ξεκινήστε ρωτώντας ποια είναι η πρώτη λέξη που τους έρχεται στο μυαλό, όταν ακούνε τη λέξη βιωσιμότητα. Δώστε χρόνο για τις απαντήσεις και έπειτα προβάλετε ή μοιράστε τα αντίτυπα του Φύλλου Εργασίας 1 - Βιωσιμότητα, το οποίο περιγράφει τους τρεις βασικούς πυλώνες της βιωσιμότητας Οικονομία, Κοινωνία, Περιβάλλον και παράλληλα αναλύει το τι περιλαμβάνουν αυτοί οι πυλώνες.

	Δώστε λίγο χρόνο για να διαβαστεί και στη συνέχεια ξεκινήστε την κουβέντα ρωτώντας: - Είναι κάτι που σας ξαφνιάζει ευχάριστα στους 3 πυλώνες; - Λείπει κάτι από τους πυλώνες που θα προτείνατε να προστεθεί και για ποιο λόγο; - Ποια άτομα πιστεύετε ότι εν δυνάμει μπορούν να γίνουν φορείς αλλαγής για έναν πιο βιώσιμο κόσμο;
Βήμα 2	Διάρκεια: 10 λεπτά Μοιράστε στην ομάδα στις περιγραφές του Φύλλου Εργασίας 2 – Πάζλ – Περιγραφές και τις φωτογραφίες αντίστοιχα του 3. Η ομάδα έχει στόχο, μέσα σε 10 λεπτά να αντιστοιχήσει σωστά φωτογραφία και περιγραφή. Μπορείτε να δείτε τη λύση εδώ.
Βήμα 3	Διάρκεια: 10 λεπτά Χωρίστε έπειτα την ομάδα σε μικρότερες των 4-5 ατόμων και ζητήστε κάθε μία να επιλέξει έναν ακτιβιστή ή μία ακτιβίστρια. Ο στόχος της κάθε ομάδας είναι να αναλύσει τις δράσεις αυτού του ατόμου και να αποφασίσει σε ποιον πυλώνα της βιωσιμότητας ανήκουν αυτές. Στην συνέχεια η κάθε ομάδα κάνει μια σύντομη παρουσίαση στην ολομέλεια του ατόμου που επέλεξε καθώς και τη δράση του πχ. τι είδους δράση, σε ποιον πυλώνα ανήκει, ποιο συγκεκριμένο τομέα του πυλώνα επηρεάζει κτλ. Αφού τελειώσει η παρουσίαση, ενθαρρύνετε μια συζήτηση στην ολομέλεια για το κατά πόσο μία δράση επηρεάζει τελικά μόνο έναν πυλώνα ή ένα συγκεκριμένο πεδίο του; Κατά πόσο και με ποιο τρόπο αλληλοεπηρεάζονται; Παροτρύνετε στη συνέχεια την ομάδα να δώσει συγκεκριμένα παραδείγματα, για παράδειγμα, η φύτευση δέντρων επηρεάζει την προστασία των τοπικών οικοσυστημάτων και του κλίματος (Είδη, Οικοσυστήματα και Προστασία του Κλίματος). Απαιτεί, επίσης, εκπαίδευση και συμμετοχή της τοπικής κοινότητας (Βιώσιμη Κοινότητα), δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας, που συχνά απευθύνονται σε γυναίκες, γεγονός που συμβάλλει στη μείωση της φτώχειας (Σταθερή Απασχόληση, Ισότητα των Φύλων, Υγεία).
Βήμα 4	Διάρκεια: 15 λεπτά Συνεχίστε την συζήτηση, ενδεικτικά με τις ακόλουθες ερωτήσεις: Τι πιστεύετε ότι κινητοποιεί αυτά τα άτομα για να δράσουν;

	• Ποια πιστεύετε ότι είναι τα στοιχεία που τους χαρακτηρίζουν ως άνθρωποι; • Τι βοηθάει στην επίτευξη αυτών των αλλαγών μέσω της δράσης; • Αναλογιστείτε το ρόλο του φύλου, της παιδείας και του κοινωνικού πλαισίου μέσα στο οποίο ζουν. Υπάρχει κάτι που να συνδέει τα άτομα αυτά μεταξύ τους; • Σε τι διαφέρουν τα άτομα αυτά; • Πώς επηρεάζει η βιωσιμότητα την ποιότητα ζωής των όλων των ανθρώπων; • Πώς επηρεάζει τα ανθρώπινα δικαιώματα; Ενθαρρύνετε τα μέλη της ομάδας να σκεφτούν και να εκφράσουν τις απόψεις τους για τη σημασία της συμμετοχής των γυναικών στην αντιμετώπιση των παγκόσμιων προκλήσεων, την ανισορροπία μεταξύ γυναικών και ανδρών σε θέσεις λήψης αποφάσεων ή ηγετικούς ρόλους, για επίσημες και ανεπίσημες μορφές απλήρωτης εργασίας κτλ. Ζητήστε, τέλος, από τα μέλη της ομάδας να τοποθετηθούν πάνω στην ακόλουθη δήλωση, κατά πόσο δηλαδή συμφωνούν ή διαφωνούν «Ούτε το φύλο, η ηλικία, ούτε η μόρφωση καθορίζουν την ικανότητά μας να συμβάλλουμε σε έναν καλύτερο και πιο δίκαιο κόσμο. Όλοι μπορούμε να αναλάβουμε ένα ρόλο στην αντιμετώπιση των παγκόσμιων προκλήσεων».
Πηγαίνοντας λίγα βήματα παραπέρα	Μπορείτε να επεκτείνετε αυτή τη δραστηριότητα περαιτέρω: • Ανακαλύπτοντας και άλλους ακτιβιστές και ακτιβίστριες: Εντοπίστε άλλα άτομα από την τοπική σας κοινότητα, που αγωνίζονται για την αντιμετώπιση των παγκόσμιων προκλήσεων. • Δημιουργώντας προσωπικές κάρτες: Γράψτε λίγα λόγια για τον εαυτό σας και μοιραστείτε το πώς εσείς ανταποκρίνεστε στις παγκόσμιες προκλήσεις και συμβάλλετε στη διαμόρφωση ενός πιο βιώσιμου κόσμου.

Φύλλο Εργασίας 1 – Βιωσιμότητα

Βιωσιμότητα		
Οικονομική	Περιβαλλοντική	Κοινωνική
Τεχνολογικές καινοτομίες Εισαγωγή νέων τεχνολογιών που αυξάνουν την αποδοτικότητα της παραγωγής και μειώνουν την κατανάλωση πόρων. Σταθερή απασχόληση Πρωώθηση της απασχόλησης μέσω επενδύσεων σε τοπικές	Προστασία των ειδών Πρωτοβουλίες με στόχο τη διατήρηση της βιοποικιλότητας μέσω της προστασίας απειλούμενων ειδών (χερσαίων και υδρόβιων) Προστασία του Οικοσυστήματος	Ισότητα των φύλων Πρωτοβουλίες για την προώθηση των ίσων ευκαιριών και την εξάλειψη των διακρίσεων στην κοινωνία. Πρόσβαση στην παιδεία Εξασφάλιση καθολικής πρόσβασης σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης με

επιχειρήσεις και ανάπτυξη της κοινότητας. Οικονομική δικαιοσύνη Ευαισθητοποίηση και δεξιότητες οικονομικής διαχείρισης εντός της κοινότητας για τη στήριξη της οικονομικής σταθερότητας, συμπεριλαμβανομένων των δίκαιων και χωρίς διακρίσεις μισθών. Βιώσιμη κατανάλωση Διατήρηση ενός χρηματοπιστωτικού συστήματος που δεν διαιωνίζει τη συνεχώς αυξανόμενη κατανάλωση αγαθών και υπηρεσιών.	Δράσεις που αποσκοπούν στη διατήρηση των φυσικών οικοσυστημάτων και χώρων για την άγρια ζωή. Προστασία του κλίματος Δράσεις που αποσκοπούν στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής μέσω της μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και της εφαρμογής μέτρων προσαρμογής για την αντιμετώπιση των επιπτώσεών της. Μείωση της ρύπανσης Υλοποίηση πολιτικών και τεχνολογιών για τη μείωση της ρύπανσης της ατμόσφαιρας, του νερού και του εδάφους και για την αποτελεσματική διαχείριση των αποβλήτων.	σκοπό την προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη Υγεία Δράσεις για τη βελτίωση της δημόσιας υγείας μέσω της προώθησης ενός υγιεινού τρόπου ζωής, της παροχής πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη και της καταπολέμησης των ασθενειών. Βιώσιμη κοινότητα Οικοδόμηση κοινοτήτων με βάση τη συνεργασία, την κατανόηση, την ενσυναίσθηση, και την ειρηνική συνύπαρξη.
---	---	---

Φύλλο εργασίας 2 – Πάζλ – Περιγραφές

Μπορείτε να δείτε τη σωστή διάταξη των καρτών [εδώ](#).

William Kamkwamba

Φωτογραφία: [William Kamkwamba](#), δημιουργός της φωτογραφίας: Erik (HASH) Hersman, CC BY-NC-SA 2.0

Ποιος είναι ο William Kamkwamba;

Ο William Kamkwamba είναι από το Malawi. Λόγω της ξηρασίας, που βύθισε την οικογένειά του σε ακραία φτώχεια, αναγκάστηκε να σταματήσει το σχολείο. Στο χωριό του, οι κάτοικοι υπέφεραν, μεταξύ άλλων, και από έλλειψη πρόσβασης στην ενέργεια.

Η δράση του:

Ο William κατασκεύασε τον **πρώτο ανεμόμυλο** από παλιοσίδερα που βρήκε στο χωριό, δίνοντας στην οικογένειά του τη δυνατότητα να γίνει η πρώτη στο χωριό που είχε πρόσβαση σε ηλεκτρική ενέργεια. Οι τοπικές εφημερίδες γρήγορα άρχισαν να γράφουν για αυτό του το κατόρθωμα και τον προσκάλεσαν σε μια συνάντηση TEDx στην Τανζανία.

Ο Kamkwamba έλαβε χρηματοδότηση **για να συνεχίσει τις σπουδές του** και αργότερα έγινε δεκτός σε πανεπιστήμιο στις Ηνωμένες Πολιτείες. Εν τω μεταξύ, ίδρυσε τον οργανισμό Moving Windmills, ο οποίος αγωνίζεται για καθαρό νερό, υγεία, παιδεία και ενίσχυση των τοπικών κοινοτήτων, συνεργαζόμενος με διάφορες άλλες ανθρωπιστικές οργανώσεις στο Νότιο Ημισφαίριο.

Najat Aoun Saliba

Φωτογραφία: Najat Aoun Saliba, προέλευση φωτογραφίας: Ίδρυμα L'Oréal, CC BY-SA 4.0

Ποια είναι η Najat Aoun Saliba;

Η Najat Aoun Saliba μεγάλωσε σε μια φυτεία μπανάνας στο Λίβανο. Μετά το ξέσπασμα του εμφυλίου πολέμου μετακόμισε με την οικογένειά της στην πόλη, όπου άρχισε να ενδιαφέρεται για τους τρόπους μείωσης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Η Saliba σπούδασε σε πανεπιστήμιο του Λιβάνου, όπου πήρε το πτυχίο της, και μετά συνέχισε τις σπουδές της στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Η δράση της:

Επιστρέφοντας στον Λίβανο το 2002, βοήθησε στην **ίδρυση του Κέντρου Προστασίας της Φύσης Ibsar**, το οποίο είναι αφιερωμένο στη διατήρηση της βιοποικιλότητας του Λιβάνου. Ίδρυσε επίσης το Ατμοσφαιρικό και Αναλυτικό Εργαστήριο και δημιούργησε την πρώτη **βάση δεδομένων του Λιβάνου για την ατμοσφαιρική ρύπανση**. Ανησυχώντας για την καύση απορριμμάτων του Λιβάνου στην ύπαιθρο, έκανε έρευνα και απέδειξε ότι η καύση μπορεί να αυξήσει την ποσότητα καρκινογόνων ουσιών στον αέρα κατά 2300%. **Η Saliba συμμετείχε στην καθιέρωση διεθνών πρωτοκόλλων για τη χημική έρευνα σε σωλήνες νερού**. Σήμερα επίσης αναπτύσσει καινοτόμα υλικά και μεθόδους για τη μελέτη της ατμοσφαιρικής ρύπανσης.

Olga Malinkiewicz

Φωτογραφία: Olga Malinkiewicz, δημιουργός της φωτογραφίας: Julia Przenajkowska, CC BY-SA 4.0

Ποια είναι η Olga Malinkiewicz;

Η Olga Malinkiewicz γεννήθηκε στην Πολωνία. Αποφοίτησε από τη Σχολή Φυσικής του Πανεπιστημίου της Βαρσοβίας και από το Πολυτεχνείο της Καταλονίας στη Βαρκελώνη. Ολοκλήρωσε το διδακτορικό της στη Φυσική στο Πανεπιστήμιο της Βαλένθια. Είναι συν-ιδρύτρια και διευθύνουσα σύμβουλος τεχνολογίας στην Saule Technologies.

Η δράση της:

Η Όλγα είναι συν-δημιουργός μιας οικονομικά αποδοτικής μεθόδου για την παραγωγή εκτυπωμένων ηλιακών κυψελών με βάση **ομάδες ορυκτών - πρόκειται για πολύ λεπτά και εύκαμπτα ηλιακά πάνελ, που μπορούν να τοποθετηθούν σε κτίρια, στέγες και διάφορες άλλες επιφάνειες**. Μετά από αρκετά χρόνια η Όλγα δημιούργησε μια ομάδα ειδικών και ένα εργαστήριο αφιερωμένο σε αυτή τη νέα τεχνολογία.

Κατέχει τον τίτλο «**Πολύ Σημαντικός Πολωνός Καινοτόμος**» (διαγωνισμός Young Leaders of Innovation, 2015) και του «**Καινοτόμος της Χρονιάς**». Το 2016, της απονεμήθηκε ο «**Σταυρός του Ιππότη του Τάγματος Polonia Restituta**» για την εξέχουσα συμβολή της στην ανάπτυξη της πολωνικής επιστήμης.

Najat Aoun Saliba

Φωτογραφία: Najat Aoun Saliba, προέλευση φωτογραφίας: Ίδρυμα L'Oréal, CC BY-SA 4.0

Ποια είναι η Najat Aoun Saliba;

Η Najat Aoun Saliba μεγάλωσε σε μια φυτεία μπανάνας στο Λίβανο. Μετά το ξέσπασμα του εμφυλίου πολέμου μετακόμισε με την οικογένειά της στην πόλη, όπου άρχισε να ενδιαφέρεται για τους τρόπους μείωσης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Η Saliba σπούδασε σε πανεπιστήμιο του Λιβάνου, όπου πήρε το πτυχίο της, και μετά συνέχισε τις σπουδές της στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Η δράση της:

Επιστρέφοντας στον Λίβανο το 2002, βοήθησε στην **ίδρυση του Κέντρου Προστασίας της Φύσης Ibsar**, το οποίο είναι αφιερωμένο στη διατήρηση της βιοποικιλότητας του Λιβάνου. Ίδρυσε επίσης το Ατμοσφαιρικό και Αναλυτικό Εργαστήριο και δημιούργησε την πρώτη **βάση δεδομένων του Λιβάνου για την ατμοσφαιρική ρύπανση**. Ανησυχώντας για την καύση απορριμμάτων του Λιβάνου στην ύπαιθρο, έκανε έρευνα και απέδειξε ότι η καύση μπορεί να αυξήσει την ποσότητα καρκινογόνων ουσιών στον αέρα κατά 2300%. **Η Saliba συμμετείχε στην καθιέρωση διεθνών πρωτοκόλλων για τη χημική έρευνα σε σωλήνες νερού**. Σήμερα επίσης **αναπτύσσει καινοτόμα υλικά και μεθόδους για τη μελέτη της ατμοσφαιρικής ρύπανσης**.

Gitanjali Rao

Φωτογραφία: [Gitanjali Rao](#), δημιουργός φωτογραφίας: Ramachb, CC-BY-SA-4.0

Ποια είναι η Gitanjali Rao;

Η Gitanjali Rao γεννήθηκε στο Κολοράντο των Ηνωμένων Πολιτειών. Σε ηλικία 11 ετών, έμαθε για τη μόλυνση του νερού από μόλυβδο στο Φλιντ του Μίσιγκαν. Η κατανάλωση τέτοιου μολυσμένου νερού είναι επικίνδυνη για την υγεία. Αυτό την ενέπνευσε να εμβαθύνει τις γνώσεις της σχετικά με τη μόλυνση από μόλυβδο και άλλες τοξίνες στο πόσιμο νερό. Η Rao συμμετείχε σε έναν διαγωνισμό, που της έδωσε τη δυνατότητα να συνεργαστεί με έναν μέντορα, ο οποίος τη βοήθησε να υλοποιήσει το έργο της.

Η δράση της:

Η εφεύρεση της Rao ονομάζεται Τηθύς, από το όνομα της ελληνικής θεότητας του γλυκού νερού, μιας Τιτανίδας. Πρόκειται για ένα κουτί σε μέγεθος τράπουλας που περιέχει μια μπαταρία, Bluetooth και νανοσωλήνες άνθρακα για την ανίχνευση του μολύβδου στο νερό. Στόχος της εφεύρεσης είναι η **γρήγορη μέτρηση της καθαρότητας του νερού για προσωπική χρήση**. Η Rao δημιούργησε, επίσης, την εφαρμογή **Kindly**, η οποία χρησιμοποιεί τεχνητή νοημοσύνη για να ανιχνεύει τον διαδικτυακό εκφοβισμό σε πρώιμο στάδιο.

Η Rao συνεργάζεται επίσης με σχολεία, διεθνείς οργανισμούς και μουσεία, διοργανώνοντας **εργαστήρια καινοτομίας για τους συνομηλίκους της**.

Boyan Slat

Φωτογραφία: [Boyan Slat](#), προέλευση φωτογραφίας: YouTube [video](#), CC BY 3.0

Ποιος είναι ο Boyan Slat;

Ο Boyan Slat γεννήθηκε στην Ολλανδία. Σε ηλικία 16 ετών άρχισε να ενδιαφέρεται για το πρόβλημα της θαλάσσιας ρύπανσης και τις δυσκολίες που σχετίζονται με την απομάκρυνσή της από τις θάλασσες και τους ωκεανούς. Αυτό το ενδιαφέρον μετατράπηκε σε ερευνητικό έργο κατά τη διάρκεια των Λυκειακών του σπουδών. Στο πανεπιστήμιο σπούδασε αεροδιαστημική μηχανική στο Πανεπιστήμιο Τεχνολογίας Delft.

Η δράση του:

Στο πρώτο έτος των σπουδών του, **ανέπτυξε μια παθητική μέθοδο συλλογής θαλάσσιων απορριμμάτων**. Ίδρυσε την οργάνωση Ocean Cleanup, η οποία **εγκαθιστά συστήματα σχήματος U, που παρασύρονται στις δίνες του Βόρειου Ειρηνικού και μαζεύουν τα επιπλέοντα απορρίμματα** και στη συνέχεια, βοηθητικά σκάφη συλλέγουν τα συγκεντρωμένα απορρίμματα και τα μεταφέρουν στην ακτή. Το Ίδρυμα Boyan στοχεύει στην απομάκρυνση του 90% των πλαστικών απορριμμάτων από τους ωκεανούς και στη διακοπή της εισροής τους από τα ποτάμια στους ωκεανούς έως το 2040.

Hinduo Oumarou Ibrahim

Φωτογραφία: [Hinduo Oumarou Ibrahim](#), δημιουργός φωτογραφίας: Fatakaya, CC BY-SA 4.0

Ποια είναι η Hinduo Oumarou Ibrahim;

Η Hinduo Oumarou Ibrahim γεννήθηκε στο Τσαντ και είναι μέλος της κτηνοτροφικής κοινότητας Mbororo, πρόεδρος της Ένωσης Αυτοχθόνων Γυναικών και Λαών του Τσαντ (AFPAT) και ακτιβίστρια για το κλίμα.

Η δράση της:

Η Hinduo συνεργάζεται με κοινότητες που βιώνουν τις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής, όπως η περιορισμένη πρόσβαση στο νερό λόγω της αποξήρανσης της λίμνης Τσαντ, η οποία αποτελεί πηγή νερού για τους κατοίκους του Τσαντ, του Καμερούν, του Νίγηρα και της Νιγηρίας. Η Hinduo και άλλοι από την Ένωση συναντώνται με αγρότες για να **δημιουργήσουν έναν χάρτη των γεωργικών εκτάσεων και των αναγκών των επιμέρους κοινοτήτων**. Μέσω της κοινής τους δράσης και συνεργασίας, μπορούν να βοηθήσουν τις κοινότητες να βρουν έναν τρόπο, που να εξασφαλίζει την πρόσβαση στο νερό και ταυτόχρονα να μετριάξει τις

τοπικές συγκρούσεις. Η Ένωση προωθεί, επίσης, τα δικαιώματα των κοριτσιών και των γυναικών στην κοινότητα Mbooro και αποτελεί πηγή έμπνευσης για ηγεσία και συνηγορία υπέρ της προστασίας του περιβάλλοντος.

Kotchakorn Voraakhom

Φωτογραφία: [Kotchakorn Voraakhom](#), προέλευση φωτογραφίας: Porous City Network, CC-BY-NC-SA 2.0

Ποια είναι η Kotchakorn Voraakhom;

Η Kotchakorn Voraakhom γεννήθηκε στην Μπανγκόκ και είναι ιδρύτρια της οργάνωσης Porous City Network. Πήρε πτυχίο αρχιτεκτονικής τοπίου στο Πανεπιστήμιο της Ταϊλάνδης και ολοκλήρωσε τις μεταπτυχιακές της σπουδές στο Πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ. Κατά τη διάρκεια των σπουδών της, υπήρξε μεταξύ των συνιδρυτών της Kounkuey Design Initiative - μιας οργάνωσης που υποστηρίζει πόλεις που δεν διαθέτουν επαρκείς πόρους για τη δημιουργία τοπικών και φιλικών προς την κοινότητα χώρων.

Η δράση της:

Η οργάνωση που ίδρυσε η Kotchakorn δραστηριοποιείται για την **αύξηση των χώρων πρασίνου στις πόλεις ώστε να αντισταθμιστούν οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής**. Ιδιαίτερα σε αστικές περιοχές και σε περιοχές κοντά σε ποτάμια, που είναι επιρρεπείς σε πλημμύρες. Σύμφωνα με το περιοδικό Time, συγκαταλέγεται στις 15 γυναίκες που μάχονται κατά της κλιματικής αλλαγής.

Miranda Wang

Φωτογραφία: Miranda Wang, προέλευση φωτογραφίας: BioCollection, 2018 Climate Fellow, CC-BY-NC-SA 2.0

Ποια είναι η Miranda Wang

Η Miranda Wang άρχισε να ενδιαφέρεται για τη βιοτεχνολογία σε ηλικία 18 ετών. Μαζί με μια συμμαθήτριά της ανακάλυψε ένα βακτήριο το οποίο διασπά τις φθαλικές ενώσεις που χρησιμοποιούνται στα πλαστικά. Στη συνέχεια, σπούδασε βιοχημεία στο Πανεπιστήμιο του Τορόντο και μοριακή και κυτταρική βιολογία και μηχανολογική επιχειρηματικότητα στο Πανεπιστήμιο της Πενσυλβάνια. Κατά τη διάρκεια των σπουδών της ίδρυσε την BioCollection.

Η δράση της:

Η εταιρεία που ίδρυσε η Miranda **χρησιμοποιεί συνθετική βιολογία για να αναπτύξει λύσεις για την κρίση των πλαστικών**. Διερευνούν τη δυνατότητα διάσπασης του μη ανακυκλώσιμου πλαστικού, το οποίο αντιπροσωπεύει το 1/3 της παγκόσμιας παραγωγής πλαστικού, σε χρήσιμες χημικές ενώσεις. Αυτή τη στιγμή σε πιλοτική εφαρμογή λειτουργεί ένα **εργοστάσιο επεξεργασίας αποβλήτων και βοηθούν, επίσης, την Google στην εφαρμογή μιας πολιτικής μηδενικών αποβλήτων στα γραφεία της**.

Η Miranda έχει αναγνωριστεί πολλές φορές, μεταξύ άλλων από το Forbes 30 under 30, New York Times Visionaries Courage to Change the World, «Pritzker Environmental Genius» και φέτος ως «United Nations Young Champion of the Year».

Wangari Maathai

Φωτογραφία: Wangari Maathai, προέλευση φωτογραφίας: Kingkongphoto & www.celebrity-photos.com, CC BY-SA 2.0

Ποια είναι η Wangari Maathai;

Η Wangari Maathai γεννήθηκε στην Κένυα. Είναι κοινωνική, περιβαλλοντική και πολιτική ακτιβίστρια. Σπούδασε βιολογία σε αμερικανικά και γερμανικά πανεπιστήμια και κτηνιατρική στο Πανεπιστήμιο του Ναϊρόμπι. Ίδρυσε το Green Belt Movement.

Η δράση της:

Το **Green Belt Movement**, το οποίο ίδρυσε η Wangari, **έχει φυτέψει 30 εκατομμύρια δέντρα**. Οι φυτεύσεις **εμπλούτισαν τη βιοποικιλότητα και είχαν ως στόχο να αποτρέψουν την ερημοποίηση της ηπείρου και τη φτώχεια και την πείνα που συνδέονται με αυτήν**. Οι εθελοντές του Green Belt ασχολούνται, επίσης, με την **εκπαίδευση, προωθώντας τις αρχές**

της σωστής διατροφής και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Οι δράσεις της έχουν, επίσης, οδηγήσει στη δημιουργία πολλών νέων θέσεων εργασίας για χιλιάδες γυναίκες από την Κένυα όπως σε φυτώρια δέντρων. Η Wangari ήταν η πρώτη γυναίκα από την Αφρική που κέρδισε το βραβείο Νόμπελ Ειρήνης για το έργο της για την προστασία του περιβάλλοντος, την ανάπτυξη, τη δημοκρατία και την ειρήνη.

Tutarieva

Φωτογραφία: [Nadia Tutarieva](#), προέλευση φωτογραφίας: UN Women

Ποια είναι η Nadia Tutarieva;

Η Nadia Tutarieva γεννήθηκε στο Λουχάνσκ της Ουκρανίας. Είναι μια νεαρή ακτιβίστρια, που αγωνίζεται για τα δικαιώματα των γυναικών και την ειρήνη παγκοσμίως. Είναι δασκάλα σε σχολείο.

Η δράση της:

Σε ηλικία 19 ετών άρχισε να βοηθάει τα κορίτσια να μορφωθούν και να πάρουν το μέλλον τους στα χέρια τους. Από 2014, δουλεύει συστηματικά για την εκπαίδευση και την εξήγηση θεμάτων, που σχετίζονται με τον πόλεμο, σε μαθητές και μαθήτριες σχολείων. Η Nadia είναι, επίσης, συνιδρύτρια της οργάνωσης **Girls of Chuhinka**, η οποία αγωνίζεται για την ισότητα των φύλων και την ενίσχυση του ρόλου των γυναικών στην οικοδόμηση της ειρήνης και τη συμμετοχή τους στην κοινωνική και πολιτική ζωή. Η ίδια θέλει να συμμετάσχει ενεργά στην πολιτική ζωή της κοινότητάς της.

Φύλλο Εργασίας 3 – Παζλ Φωτογραφίες

10ο Σχέδιο Μαθήματος

Τίτλος	Εξερευνώντας τον Οικοφεμινισμό: Από τη θεωρία στην πράξη
Στόχοι	• Να γνωρίσουν το κίνημα του Οικοφεμινισμού • Να προσεγγίσουν τις βασικές του αρχές και αξίες του • Να αναστοχαστούν πάνω στον Οικοφεμινισμό μέσω Μελέτης Περίπτωσης
Σύντομη περιγραφή	Το σχέδιο μαθήματος επιχειρεί μία πρώτη προσέγγιση του κινήματος του Οικοφεμινισμού. Παράλληλα, μέσω μελέτης περίπτωσης διερευνά τα κίνητρα και τη σχέση γυναίκας και φύσης.
Ηλικία	13χρ- 18χρ
Διάρκεια	45 λεπτά
Χώρος	Μια αίθουσα ή ένας ανοιχτός χώρος
Υλικά	• Φύλλο Εργασίας 1 • Φύλλο Εργασίας 2 • Πίνακας ή χαρτιά του μέτρου • Στυλό ή μαρκαδόροι Προαιρετικά • Μια ηλεκτρονική συσκευή για αναζήτηση στο διαδίκτυο
Αναπτύσσονται και καλλιεργούνται	Δεξιότητες: • Ενεργή Πολιτειότητα • Ενσυναίσθηση και ευαισθησία • Κριτική, ανεξάρτητη και δημιουργική σκέψη • Αυτογνωσία και αναστοχασμός
Βήματα	
Βήμα 1	Διάρκεια: 10 λεπτά Με τη μορφή καταιγισμού ιδεών, σε χαρτί του μέτρου (ή στην μία πλευρά του πίνακα) γράψτε την λέξη <i>Οικολογία</i> και ζητήστε από τον μαθητικό πληθυσμό να σας πει την πρώτη λέξη που έρχεται στο μυαλό. Σε άλλο χαρτί του μέτρου ή στην άλλη

	πλευρά του πίνακα γράψτε την λέξη <i>Φεμινισμός</i> και καταγράψτε πάλι τις πρώτες λέξεις που έρχονται στο μυαλό των μαθητών και των μαθητριών σε σχέση με τη λέξη φεμινισμός. <i>*Σε περίπτωση που το κρίνετε σκόπιμο και έχετε χρόνο αναθέστε στην ομάδα να κάνει μία γρήγορη έρευνα στο διαδίκτυο για το κίνημα του φεμινισμού, προτού περάσετε στο επόμενο στάδιο της δραστηριότητας.</i> <u>Ενδεικτικές πηγές για τον και την εκπαιδευτικό:</u> • https://eige.europa.eu/publications-resources/thesaurus/terms/1058?language_content_entity=el (άρθρο) • https://ikee.lib.auth.gr/record/319909/files/GRI-2020-27668.pdf?version=1 (άρθρο) <u>Ενδεικτικές πηγές για τους μαθητές και τις μαθήτριες:</u> • https://www.youtube.com/watch?v=F-OURmsmEKo (βίντεο animation διάρκειας 3:51 λεπτών) • https://www.youtube.com/watch?v=91ZWRf3GA6k (βίντεο 2:08 αγγλικά)
Βήμα 2	Διάρκεια 10 λεπτά Ζητήστε από την ομάδα να παρατηρήσει για λίγο όσα είναι γραμμένα και στα 2 χαρτιά. Έπειτα, ζητήστε να σκεφτούνε τρόπους ή/και παραδείγματα με τα οποία οι δύο λέξεις αυτές πιθανά να συνδέονται. Δώστε λίγο χρόνο για τις πρώτες αυθόρμητες απαντήσεις των μαθητών και μαθητριών και καταγράψτε τις πιθανές απαντήσεις τους ως εξής: ανάμεσα στα 2 χαρτιά τοποθετήστε ένα τρίτο, στη μέση του οποίου σχηματίστε έναν κύκλο. Γράψτε με τη μορφή καταιγισμού ιδεών τις πιθανές απαντήσεις, αφήνοντας τον κύκλο κενό. Στην συνέχεια (ή εξ' αρχής, εάν το κρίνετε σκόπιμο), για να δώσετε ώθηση στη σκέψη του μαθητικού πληθυσμού, γράψτε μέσα στον κύκλο την λέξη <i>οικοφεμινισμός</i> και ρωτήστε για ποιο λόγο πιστεύουν ότι αυτές οι 2 λέξεις ενώθηκαν. Ποιες αρχές, ποιες αξίες πιθανά να πρεσβεύει το κίνημα του Οικοφεμινισμού; Δώστε λίγο χρόνο για τις απαντήσεις και έπειτα εμφανίστε σε χαρτί, που έχετε γράψει από πριν, κάποιες από τις θέσεις του οικοφεμινισμού, σύμφωνα με την οικοφεμινίστρια Karren J. Warren (1990): -Υπάρχει σημαντικός συνεκτικός δεσμός ανάμεσα στην καταπίεση της γυναίκας και αυτής της φύσης. -Η κατανόηση της φύσης αυτού του δεσμού, είναι απαραίτητη για την κατάλληλη γνώση της καταπίεσης της γυναίκας και της φύσης. -Η φεμινιστική θεωρία και πρακτική πρέπει να περιλαμβάνει μια οικολογική προοπτική.

	-Η λύση στο οικολογικό πρόβλημα πρέπει να περιλαμβάνει μια φεμινιστική προοπτική Δώστε λίγο χρόνο για ανάγνωση και ξεκινήστε μια συζήτηση αναστοχασμού: • Κατά πόσο συμφωνείτε με τις παρακάτω θέσεις; • Είναι κάτι που σας κάνει εντύπωση στις παραπάνω δηλώσεις και, αν ναι, ποιο είναι αυτό και για ποιο λόγο; • Σύμφωνα με τις παραπάνω βασικές θέσεις του οικοφεμινισμού, τι πιστεύετε ότι περιλαμβάνει μια «φεμινιστική προοπτική για την αντιμετώπιση του οικολογικού προβλήματος»; Για περισσότερες ιστορικό-κοινωνικές πληροφορίες, ανατρέξτε στο Φύλλο Εργασίας 1 και μοιραστείτε τες με την ομάδα. Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να δείτε στην τάξη το παρακάτω: https://www.youtube.com/watch?v=XJcHQLKXYmc
Βήμα 3	Διάρκεια: 20 λεπτά Μελετήστε με την ομάδα το Φύλλο Εργασίας 2: Μελέτη περίπτωσης - Η ιστορία της Amrita Devi. Επιλέξτε τον τρόπο που ταιριάζει καλύτερα στη δυναμική της ομάδας: προβολή και ανάγνωση στην ολομέλεια, ανάγνωση κατά μόνας. Αφού ολοκληρωθεί η διαδικασία της ανάγνωσης, ξεκινήστε μία συζήτηση αναστοχασμού, ενδεικτικά με τις παρακάτω ερωτήσεις: • Τι σας κάνει εντύπωση από την ιστορία που μόλις διαβάσαμε; • Ποια πιστεύετε ότι ήταν τα κίνητρα της Amrita Devi και της οικογένειάς της για να προβούν σε αυτή τη δράση; • Πώς θα χαρακτηρίζατε τη δράση; • Θα μπορούσατε να χαρακτηρίσετε τη δράση της ως μία δράση πρώιμης «φεμινιστικής προοπτικής για την αντιμετώπιση» οικολογικών ζητημάτων; Αν ναι, για ποιο λόγο; • Στην σημερινή εποχή μπορείτε να σκεφτείτε αντίστοιχα παραδείγματα γυναικών με παρόμοια δράση; Στους παρακάτω ιστότοπους μπορείτε να βρείτε πληροφορίες και ειδήσεις, όποτε συνδέονται το κλίμα και το φύλο, όπως: https://www.globalcitizen.org/en/ https://www.unwomen.org/en

Φύλλο εργασίας 1 - Οικοφεμινισμός – Σύντομη ιστορική αναδρομή

Ο όρος *οικοφεμινισμός* εμφανίστηκε για πρώτη φορά το 1974, στο βιβλίο *Le Feminisme ou la Mort* (Φεμινισμός ή θάνατος) της Françoise D'Eauboune, το οποίο έδειξε ότι υπάρχει σχέση μεταξύ της καταστροφής της φύσης, του υπερπληθυσμού και της ανδρικής κυριαρχίας. Ο οικοφεμινισμός είναι ουσιαστικά ένα κίνημα που συνδέει την καταπίεση των γυναικών με την εκμετάλλευση του περιβάλλοντος, υποστηρίζοντας την κοινωνική και οικολογική δικαιοσύνη μέσω της αμφισβήτησης των πατριαρχικών δομών.

Ο οικοφεμινισμός ήταν ανέκαθεν ένα κοινό ακτιβιστικό και ακαδημαϊκό κίνημα και κατά συνέπεια οι οικοφεμινίστριες έχουν ασχοληθεί με κρίσιμα ζητήματα, όπως τα τοξικά απόβλητα, τα δικαιώματα των ζώων, την αποψίλωση των δασών, τη γεωργική ανάπτυξη. Στις αρχές του 21ου αιώνα παρατηρήθηκε μια οπισθοδρόμηση του λεγόμενου κλασικού οικοφεμινισμού. Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια αναβιώνει με νέες προτάσεις, που είναι περισσότερο συμπεριληπτικές παρά αποκλειστικές. Παρακάτω, δηλώσεις οικοφεμινιστριών, ενδεικτικά:

Η λέξη «οικοφεμινισμός» μπορεί να είναι νέα, αλλά ο παλμός πίσω από αυτή καθοδηγούσε πάντα τις προσπάθειες των γυναικών να σώσουν τα προς το ζην και να κάνουν τις κοινωνίες τους ασφαλείς. Από τους κατοίκους του δάσους Chipko της Βόρειας Ινδίας πριν από περίπου 300 χρόνια μέχρι τις μητέρες της εξόρυξης άνθρακα των Appalachia αυτή τη στιγμή, ο αγώνας για τη δημιουργία κοινωνιών που διατηρούν τη ζωή συνεχίζεται.

Saleh Ariel, “Ecofeminism” (2014), Maria Mies & Vandana Shiva, Zed books Ltd, σελ.16.

Οικοφεμινισμός είναι η πεποίθηση ότι δεν μπορούμε να τερματίσουμε την εκμετάλλευση της φύσης χωρίς να τερματίσουμε την ανθρώπινη καταπίεση και το αντίστροφο.

Birkeland Janis, “Ecofeminism: Linking Theory and Practice” (1993), Greta Gaard, ed., Ecofeminism; Women, Animals, Nature, Philadelphia: Temple University Press.

Φύλλο Εργασίας 2: Μελέτη περίπτωσης - Η ιστορία της Amrita Devi

Η Amrita Devi ήταν μια γυναίκα Bishnoi από την πολιτεία Ρατζαστάν της Ινδίας, η οποία έζησε τον 18ο αιώνα. Το 1730, κατά τη διάρκεια της βασιλείας του Μαχαραγιά Abhai Singh του Marwar, έφτασε στο χωριό της μια ομάδα ανδρών με σκοπό να κόψει τα δέντρα στο δάσος Khejarli. Τα δέντρα επρόκειτο να χρησιμοποιηθούν ως πρώτη ύλη για την κατασκευή ενός νέου παλατιού. Η Amrita Devi και οι γυναίκες του χωριού της, όμως, γνώριζαν τη ζωτική σημασία των δέντρων για την επιβίωσή τους. Το δάσος Khejarli δεν ήταν μόνο πηγή βιοπορισμού αλλά και ιερό άλσος βαθιά ριζωμένο στις πολιτιστικές και πνευματικές τους πεποιθήσεις.

Η Amrita Devi, μαζί με τις τρεις κόρες της, αντιμετώπισε με θάρρος τους υλοτόμους και τους παρακάλεσε να λυπηθούν τα δέντρα. Όταν οι εκκλήσεις τους έπεσαν στο κενό, η Amrita Devi και οι κόρες της κατέφυγαν στην υπέρτατη πράξη προκλητικότητας. Αγκάλιασαν τα δέντρα και δήλωσαν ότι θα προτιμούσαν να θυσιάσουν τη ζωή τους παρά να επιτρέψουν την κοπή των δέντρων. Βλέποντας την ακλόνητη αποφασιστικότητα αυτών των γυναικών, οι υλοτόμοι συγκινήθηκαν και επέλεξαν να αφήσουν τα δέντρα, αρνούμενοι να εκτελέσουν τις εντολές που τους είχαν δοθεί.

Η θυσία της Amrita Devi και των θυγατέρων της πυροδότησε ένα κύμα αντίστασης μεταξύ της κοινότητας Bishnoi και όχι μόνο. Το γεγονός έγινε σύμβολο του ακτιβισμού απλών πολιτών για το περιβάλλον και ενέπνευσε το κίνημα Chipko, το οποίο εμφανίστηκε τη δεκαετία του 1970. Ο όρος «*Chipko*» μεταφράζεται ως «αγκαλιάζω» και αντικατοπτρίζει τη μη βίαιη τακτική διαμαρτυρίας του αγκαλιάσματος των δέντρων για να αποτραπεί η καταστροφή τους.

Το κίνημα Chipko, με επικεφαλής κυρίως γυναίκες σε αγροτικές κοινότητες, είχε ως στόχο την προστασία των δασών από την εμπορική υλοτομία και την προώθηση βιώσιμων περιβαλλοντικών πρακτικών. Οι γυναίκες διαδραμάτισαν κεντρικό ρόλο στο κίνημα, μιας και ήταν αυτές που γνώριζαν καλά τη γη και είχαν την ευθύνη της φροντίδας μέσα στις οικογένειες και τις κοινότητές τους. Το κίνημα αμφισβήτησε τις πατριαρχικές δομές και ανέδειξε τη διασύνδεση του φύλου, της οικολογίας και της κοινωνικής δικαιοσύνης.

Η θαρραλέα πράξη της Amrita Devi και το κίνημα Chipko, που ακολούθησε, αποτελούν μια ισχυρή υπενθύμιση του ζωτικού ρόλου που έπαιξαν και συνεχίζουν να παίζουν οι γυναίκες στις προσπάθειες προστασίας του περιβάλλοντος. Ο ακτιβισμός τους υπερβαίνει την απλή περιβαλλοντολογία, ενσαρκώνοντας ένα φεμινιστικό ήθος, που δίνει έμφαση στη διασύνδεση μεταξύ ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ισότητας των φύλων και οικολογικής βιωσιμότητας.

